

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ

ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

“Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ,”

ΟΔΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ 40 — ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΤΟΑ 18

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΟΝ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ!

Ἀξιούπολις, Ἀμύνταιον (Σόροβιτς) Ἀλμυρός, Βλάτση, Βαρυμπόπη, Βέρροια, Βόλος, Βογατικόν, Γαλάτιστα, Γενισά, Γουμένισσα, Δράμα, Ἐδεσσα, Ἐλασσών, Καστορία, Κουλακιά, Κοζάνη, Καζακλάρ, Κιλκίς, Κάρπη, Λιαρίγκοβον, Λαμία, Μάυροβον, Νιγρίτα, Νάουσα, Πρόμαχοι, Παλαιοχώριον, Σιάτιστα, Σωχός, Σέλιτσα, Σιδηρόκαστρον Τύρναβος, Τσοτύλιον, Τρίκαλα, Νέον Πετρίτσι, Φλώρινα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Γ. Χατζηκυριακοῦ, Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. (ἄρθρον Θ’.)

Ἀκηδία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους πρὸς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς αὐτοῦ.

Ἡ Δράσις τῶν Ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων κατὰ διαφόρους ἱστορικὰς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐποχάς.

Τὸ ἐν Σόφια συνέδριον τῶν Βουλγαριζόντων Μακεδόνων.

Δράσις τοῦ ἰντερτικοῦ Σώματος τοῦ ἀρχηγοῦ Μήτσου Γκούρα (Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἄθαν. Ἰατροῦ Ἡ Ρωσοβουλγαρικὴ προπαγάνδα πρὸς ἐκσλαβισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

Νεκρολογία.

Δράσις τοῦ ὑπὸ Στέφανον Μάλλιον ἀνταρτικοῦ Σώματος. Συνέχεια

Ἀντιχου κ. Χ. Πίφου.—Σημειώσεις ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. (Συνέχεια)

Εἰκόνες: Καπετὰν Λούκα Κωνσταντίνου Νιτόγρα ὀπλαρχηγοῦ
Καπετὰν Φιλότα
Καπετὰν Τρομάρα
Νικ. Νταηλάκη ὀπλαρχηγοῦ
Χαρ. Χατζηηλιοπόλου
Εὐθ. Κασοῦδη

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

Ἐκδιδόμενον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἀπαρτιζομένης ἐκ Διοικητικῶν Συμβούλων τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως “Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ,” καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ 40 — ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΤΟΑ 18.

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Θ

Μία τῶν σημαντικωτέρων σελίδων τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.—Οἱ διδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οἱ περιφρονηθέντες καὶ συκοφαντηθέντες ἀνεδείχθησαν οἱ πρωτεργάται τοῦ κατὰ τοῦ ἐκβουλαγρισμοῦ τῆς Μακεδονίας Ἑθνικοῦ ἀγῶνος.

Τὸ ἴδρυθὲν ἐν Σόφια Βουλγαρικὸν κοιμητῆρον ἔστρεψεν ὅλην τὴν προσοχὴν τοῦ κατὰ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἑλληνικῆς παιδείας, συνδεδεμένης ἀναποσπάτως καὶ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας.—Οἱ Βούλγαροι διέγνωσαν ὅτι ἡ παιδεία καὶ ἡ ἐκκλησία ἀπέτελλον ἀκαταμάχητον δύναμιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ.

ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κατεστρώθη πλήρης πρόγραμμα τοῦ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἐκκλησίας πολέμου.—Ἡ Τουρκία πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ παρεχώρησε καὶ εἰς τοὺς Βουλγάρους ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ προνόμια.

Ἡράγησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ ἐκκλησίαι.—Πολλὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα διεχωρίσθησαν εἰς Ἑλληνικὰ καὶ Βουλγαρικὰ.—Ἡ εἰς τὰ Βουλγαρικὰ σχολεῖα διαστροφή τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Μακεδονίας.

Ἡ ἐκμετάλλευσίς ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας τοῦ σλαυοφώνου γλωσσικοῦ ἰδιώματος πολλῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας.—Ὁ προσηλυτισμὸς αὐτῶν καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς μετατροπὴν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτῶν συνειδήσεως εἰς Βουλγαρικὴν.

Ἡ ἡρωϊκὴ καὶ φιλόπατρις ἀντίστασις τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων, ἱερέων καὶ ἀρχιερέων κατὰ τῆς ἀνθελληνικῆς τοῦ Βουλγαρισμοῦ δράσεως ἐμκταίωσε τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ.—Ἡ ἀπελπισία τῶν Βουλγάρων ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ τοιοῦτου κατὰ τῶν Ἑλλήνων πολέμου.—Ἡ προσφυγὴ αὐτῶν εἰς τὰς ἐνόπλους δολοφονικὰς συμμορίας.—Ὁ ἐξαναγκασμὸς, ἡμῶν εἰς δι’ ἐνόπλων σωμάτων ἀμυντικὸν ἀγῶνα.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Προϊούσης τῆς ἱστορικῆς ἀνασκόπησεως τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος διὰ τῆς σειρᾶς τῶν ἄρθρων μας, τῶν δημοσιευθέντων ἀπὸ τοῦ πρώτου τεύχους καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας στήλης «τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» καὶ ἀποτελοῦντων οὕτως, εἰπεῖν, τὸ κάτοπτρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου, δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἀνακλᾶται τὸ φῶς, ὅπερ διέλαμψεν εἰς τὸν ὀρίζοντα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ καὶ διεφώτισε τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας

τοῦ τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὴν διὰ γενικῶν γραμμῶν ἐξιστόρησιν τοῦ κυρίου καὶ συστηματικοῦ ἐνόπλου Μακεδ. ἀγῶνος, τοῦ ὁποίου ἡ ἔναρξις ἐσημειώθη τῇ 1903 καὶ ἡ λήξις τῇ 1912, ὀφειλομένη χάριν τῆς ὀλοκληρώσεως αὐτοῦ νὰ παρενθῶμεν μίαν τῶν σημαντικωτέρων περιόδων αὐτοῦ, ἡ ὁποία δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀγὼν διὰ τῶν σχολείων καὶ τῶν διδασκάλων.

Κατὰ τοῦτον οἱ διδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων οἱ ὅποιοι δυστυχῶς καὶ ὡς μὴ ὄφειλεν ἐκ κακῆς καὶ ἀστόχου καὶ ἀψυχολογήτου παιδαγωγικῆς κατευθύνσεως, τὴν ὁποίαν ἔλαβον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρ’ ἡμῖν τὰ ἐκπαιδευτικὰ μας πράγματα, καὶ τὴν ὁποίαν καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον ψευδομεταρρυθμίσεως ἐκτροχιασμένην ἀκολουθοῦσι, τόσον περιφρονήθησαν, ἐλοιδορήθησαν καὶ ἐσυκοφαντήθησαν, ἀνεδείχθησαν οἱ πρωτεργάται τοῦ κατὰ τοῦ ἐκβουλαγρισμοῦ τῆς Μακεδονίας ἑθνικοῦ ἀγῶνος.

Ἀπὸ τοῦ 1978 — 1880, ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ βουλγαρικοῦ Σχίσματος ἢ βουλγαρικῆς προπαγάνδας, τὸ διαδόθητον βουλγαρικὸν κοιμητῆρον, τὸ ἴδρυθὲν ἐν Σόφια ὅπως ἐνεργήσῃ τὸν ἐκβουλαγρισμὸν τῆς Μακεδονίας, ἐνισχυόμενον καὶ ἐνθαυρνόμενον καὶ ὑπὸ τῆς παντοδυναμίας τότε Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας ἔστρεψεν ἐν πρώτοις συγκεντρωμένας τὰς ἐνεργείας τοῦ κατὰ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἑλληνικῆς παιδείας, συνδεδεμένης ἀναποσπάτως καὶ μετὰ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελουσῶν ἀμφοτέρων ὁμοῦ, ὡς εὐλόγως διέγνωσε τοῦτο τὸ βουλγαρικὸν κοιμητῆρον, ἀπόρθητον φρούριον καὶ ἀκαταμάχητον ἠθικὴν δύναμιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τῇ συνηχομένη Θράκῃ μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐμψυχούσαν αὐτὸν εἰς ἀντίστασιν κατὰ τοῦ ἐκβουλαγρισμοῦ αὐτῆς.

Κατεστρώθη οὕτω πλήρες πρόγραμμα τοῦ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἐκκλησίας πολέμου. Τὸ τοιοῦτον ἔργον τοῦ κοιμητῆτου ἐπε-

λόγησεν ή βουλγαρική εκκλησιαστική αρχή, ή ονομασθεύσα βουλγαρική ή εξ αρχία. Η Τουρκική κυβερνήσις ενδίδουσα εις τας απειλάς τής Ρωσίας παρεχώρησε και εις αυτήν εκκλησιαστικά και εκπαιδευτικά προνόμια παραβιάζουσα τὰ παραχωρηθέντα εις τὸν Ἑλληνισμόν (Ρούμ-Μελέτ) ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ τής Κων/πόλεως και τῶν λοιπῶν Σουλτάνων ἐπίσημα και διὰ διεθνῶν συνθηκῶν κεκυρωμένα ήρπάγησαν οὕτω πλείστα ἑλληνικά σχολεῖα και διδαστήρια και μετεβλήθησαν εις Βουλγαρικά. Ἡρπάγησαν ἐπίσης και πολλαὶ ἑλληνικαὶ ἐκκλησιαστικαὶ και ἐκρηύθησαν βουλγαρικαὶ ή σχισματικαὶ μεθ' ὄλην τήν ἀντίστασιν και τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου. Πολλὰ ἑλληνικά σχολεῖα ἐχωρίσθησαν εις δύο διὰ διαφράγματος και τὸ ἡμισυ μετεβλήθη εις βουλγαρικὸν και ἐδιδάσχετο εις αὐτὸ ή βουλγαρική γλῶσσα και τὸ ἄσπονδον μίσος κατά τοῦ ἑλληνισμοῦ με τερατῶδη διαστροφὴν τής ιστορίας και τής γεωγραφίας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν βουλγαρικῶν ἐπὶ τής Μακεδονίας βλέψεων. Τὸ αὐτὸ ἔπαθον και πολλαὶ ἑλληνικαὶ ἐκκλησιαστικαὶ. Εἰς αὐτάς ἐπεβλήθη ὑπὸ τής Τουρκικῆς κυβερνήσεως δῆθεν πρὸς εἰρήνευσιν τῶν Χριστιανῶν τής Μακεδονίας νὰ ἱερουργῶσι ἐναλλάξ τήν μίαν Κυριακὴν ή ἑορτὴν ἑλληνιστὶ και νὰ μνημονεύηται ὁ Ἑλληὴν Μητροπολίτης και τήν ἄλλην βουλγαριστὶ και νὰ μνημονεύηται ὁ Βούλγαρος ή Σχιωματικὸς Ἐξάρχος. Οὕτω πολλαὶ ἑλληνικαὶ κοινότητες ἰδίως τής ὑπαίθρου χώρας ἔμενον τόσας Κυριακάς και ἑορτάς ἀνευ λειτουργίας και ἐκκλησιασμοῦ, συναίχε δὲ αὐτάς διὰ τοῦτο ἀνέκφραστος ὀδύνη και ἀγανάκτησις. Ἡναγκάζοντο δὲ νὰ συνέρχωνται εις μίαν οἰκίαν τοῦ χωρίου και νὰ τελῶσιν ἐν αὐτῇ τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα, νὰ φάλλωσι τοὺς ὕμνους τής ἑορτῆς και ἀναγινώσκωσι τὰς ὄρισμένας περικοπὰς τῶν Ἀποστόλων και τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ Ἕλληνες πλὴν τής ὀδύνης κατά τήν ἡμέραν ἐκείνην συνείχοντο πολλακίς και ὑπὸ τρόμου, τὸν ὀποῖον, ὡς θὰ ὀμιλήσωμεν και κατωτέρω, τὸ βουλγαρικὸν κομιτᾶτον ἐνέσπειρεν εις τὰ ἑλληνικά χωρία μετερχόμενον και μέσα εἰας και ἄγριον διωγμὸν

παντὸς ἑλληνικοῦ και ἐνόπλου ἐπιθέσεις και δολοφονίας. Ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας ἔλαβε πείραν τής καταστάσεως ταύτης παρευθεῖς κατά κακὴν σύμπτωσιν κατά τινὰ Κυριακὴν εις τι πλησιόχωρον χωρίον τής Θεσσαλονίκης, καθ' ἣν συνέπεσε νὰ ἔχωσι σειρὰν λειτουργίας εις τήν τέως ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου οἱ σχισματικοὶ και ἔδοκίμασα μετὰ τῶν χωρικῶν πένθιμον ὀδύνην ἐκ τής στερήσεως τής ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς και τρόμου τῶν χωρικῶν ἀκατάσχετον.

Ὁ τοιοῦτος διὰ τῶν σχολείων και τῶν ἐκκλησιῶν πόλεμος τῶν Βουλγάρων κατά τῶν Ἑλλήνων τής Μακεδονίας ἀρχίσας, ὡς εἶπομεν, ἀμέσως μετὰ τήν ἀνακήρυξιν τής Βουλγαρίας εις ἀνεξάρτητον ἡγεμονίαν ἀναλώμασι τής Ρωσίας, ἀνεπτύχθη εις λυσσαλέαν φυλετικὴν κατά τῶν Ἑλλήνων πάλιν. Ἐκμεταλλεῦμενοὶ Πανσλαβισταὶ και τὸ σλαυόφωνον γλωσσικὸν ἰδίωμα πολλῶν πληθυσμῶν τής ὑπαίθρου χώρας ἀπέβλεπον διὰ τῶν σχολείων και τῶν ἐκκλησιῶν, ἀκόμη και διὰ χρημάτων και ὑποτροφῶν τῶν τέκνων αὐτῶν και ἀποστολῆς αὐτῶν εις ἀνωτέρας σπουδάς, πολιτικὰς και στρατιωτικὰς ἐν Βουλγαρίᾳ, τὰ ὀποῖα κατέστησαν τοὺς φανατικωτέρους τοῦ Ἑλληνισμοῦ πολεμίου, εις μεταστροφὴν τής ἑλληνικῆς συνειδήσεως και τοῦ ἐκβουλγαρισμοῦ αὐτῶν. Κατῶρθωσαν οὕτω νὰ προσελκύσωσιν ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν, ὥστε νὰ παρουσιάσωσι τήν Μακεδονίαν ὡς κατοικουμένην ὑπὸ Βουλγάρων. Ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἀπὸ τοῦ 1890 μέχρι τοῦ 1900, ἐνομήσθη, κατόπιν μάλιστα τῶν ἐπιτυχιῶν, τὰς ὀποίας ἔσχον οἱ Βούλγαροι εις τὸν κατά τῶν Σέρβων τῷ 1885 πόλεμον και τῶν ἰδικῶν μας ἀτυχημάτων κατὰ τοὺς κατά τής Τουρκίας πολέμους τοῦ 1886 και 1907, ὅτι οἱ Βούλγαροι εἶχον πλήρη ἐπικράτησιν ἐν Μακεδονίᾳ και βορειοδυτικῇ Θράκῃ και ἔβαινον πρὸς κατάκτησιν αὐτῆς. Εἰς τὰ σχέδια ταῦτα τῶν Βουλγάρων και γενικῶς τῶν Σλαύων οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι, ἱερεῖς και ἀρχιερεῖς ἀντέταξαν τήν παροιμιώδη ἑλληνικὴν φιλοπατρίαν, με ὄλην τήν δύναμιν τής ψυχῆς τῶν, τήν ἀφοσίωσιν εις τήν ἱερότητα τοῦ πρὸς τήν Πατρίδα καθήκοντος, διεκδικούντες σπιθαμὴν

πρὸς σπιθαμὴν τὸ ἔδαφος τής ἐπιλέκτου Μακεδονικῆς γῆς και τήν προσήλωσιν εις τήν ἑλληνικότητα αὐτῆς, τὰ ἔθνικα δίκαια και τήν θερμὴν τῶν πίστιν εις τήν Μεγάλην τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἰδέαν. Ἡ τοιαύτη ἡρωικὴ αὐτῶν στάσις, τής ὀποίας κατωτέρω λεπτομερεστέραν και ζωηροτέραν εἰκόνα θὰ παρουσιάσωμεν ἔματῶσε τοὺς σκοποὺς τῶν Σλαύων ὥστε ν' ἀπελπίσωσιν οὗτοι ἐκ τοῦ διὰ τῶν σχολείων και τῶν ἐκκλησιῶν κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ πολέμου και νὰ καταφύγωσιν εις τήν τρομοκρατίαν ἀόπλων πληθυσμῶν διὰ βίαιον ἀντιπρῶτον και δολοφονῶν και θραδύτερον δι' ἐνόπλων συμμοριῶν, ὅτε ἦτο πλέον ἀναπόφευκτος και ὁ ἡμέτερος ἀμυντικὸς δι' ἐνόπλων ἀνταρτικῶν σωματίων ἀπὸ τοῦ 1903 κατὰ τῶν Βουλγάρων πόλεμος.

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΕΠΙ Τῷ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

—❧—

Ἡ ἐκδοσις τοῦ 9ου τεύχους τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» συμπύπτει με τήν ἐναρξιν τοῦ Νέου ἔτους 1930. Ἡ διεύθυνσις, αὐτοῦ, ὡς και τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τής ὀργανώσεώς μας ὁ Παῦλος Μελάς» ἔχει καθήκον ν' ἀπευθῶν ἔγκαρδιους εὐχὰς ὑπὲρ πληρώσεως τῶν πόθων τῶν μελῶν αὐτῆς, τῶν παραρτημάτων και πάντων τῶν ἀναγκαστῶν και συνδρομητῶν τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» τόσον τῶν ἀτομικῶν, ὅσον και τῶν ἐθνικῶν ἰδίως τῶν συνδεομένων πρὸς τήν εὐτυχίαν και τήν εὐημερίαν τής δοξασμένης Μακεδονίας μας. Αἱ εὐχὰί μας αὐταὶ ἄς χορηγηθῶσιν ὡς δεσμὸς ἀσφαλείας πάντων τῶν αγωνιστῶν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, τῶν ὀποίων ή ἐνότις εις ἐν σύνολον θ' ἀποτελῆ πάντοτε ἐχέγγυον τής ἐθνικῆς ἐν Μακεδονίᾳ δυνάμεως, καθοριζούσης τήν διεύθυνσιν τής συνισταμένης τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους τής, καθοδηγούσης εις δόξαν και εὐτυχίαν τής Ἑλλάδος μας.

ΑΚΗΔΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΑΣ ΑΥΤΟΥ

Δὲν τολμᾷ τις και νὰ τὸ γράψῃ και τὸ χαρακτηρίσῃ προσηκόντως διὰ τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἔδειξε τόσον ἀκηδῖαν και παράλειψιν στοιχειώδους καθήκοντος, καθήκοντος ἱεροῦ, καθήκοντος ἐθνικοῦ πρὸς ἐθνικὸν ἀγῶνα, ἀγῶνα ἀπελευθερωτικὸν τής σημαντικωτέρας ἑλληνικῆς χώρας, τής περιμαχῆτου και περιουμένου Μακεδονίας ὑπὸ Τούρκων και Βουλγάρων.

Εἶναι τόσον ἀποκαρδιωτικὸν, τόσον ἀπογοητευτικὸν, τόσον κακὸν συστατικὸν διὰ τὸ ἡμέτερον Κράτος και ὡς κράτος ἐσωτερικῆς τάξεως και νομιμότητος και ὡς κράτος ἐκπληρώσεως στοιχειωδῶν καθήκοντων ἐναντι τής ζώσης ἱστορίας του και ὡς κράτος ἐμφανίσεως εις τὰ ὀμματα τῶν ξένων και μάλιστα ἐναντι τῶν ὀμῶν Βαλκανικῶν κρατῶν τῶν ἀντιζηλῶν προκειμένου περὶ Μακεδονίας, ὅταν ταῦτα μανθάνωσιν διὰ τὸ ἑλληνικὸν Κράτος παρημέλησε τὰς ἱερὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῶν ἀγωνισθέντων και πεσόντων ὑπὲρ τής ἀπελευθερώσεως τής Μακεδονίας.

Ὁ ὑπὲρ τής ἀπελευθερώσεως τής Μακεδονίας ἀγῶν, διαρκέσας πλέον τής ἡμισίας ἐκατονταετηρίδος και οὐχὶ μόνον ἀπὸ τοῦ 1903—1909 ὀπωδάμελετήτως και ἀβασανίστως γράφεται και ἐπαναλαμβάνεται. Ὁ ἀγῶν οὗτος ἀπὸ τοῦ 1903—1909 διεξαχθεὶς δι' ἐνόπλων ἑλληνικῶν σωματίων ἦτο ὁ ἐπιλογος, οὕτως εἶπε, τοῦ μακροῦ και μεγάλου Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, τὸν ὀποῖον διεξήγαγεν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ κατὰ τοῦ ἐκβουλγαρισμοῦ, ἡ μᾶλλον κατὰ τοῦ ἐκσλαβισμοῦ τής Μακεδονίας, ἵνα μὴ ή χώρα τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τής μακραίωνος και τυραννικῆς Τουρκικῆς δουλείας μεταπέσῃ εις βαρύτεραν και ἀτελεύτητον δουλείαν τῶν Βουλγάρων και τῶν σπιθνογαυτικῶν ἐλλαχυνόντων Σλαύων.—Ὁ τοιοῦτος ἀγῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπετέλεσεν ἐθνικὴν ἐποποιίαν ἐφάμιλλον ἐν μὴ ἱστορικωτέρῳ τοῦ ἀγῶνος τής Παλιγγενεσίας τής Ἑλλάδος, δυνάμενος νὰ ἐπιδείξῃ κατορθώματα ἡρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας και ἀπαραμίλλου φιλοπατρίας, κατορθώματα χαρακτηριστικὰ τῶν παροικιωδῶν ἑλληνικῶν ἀρετῶν, αἱ ὀποῖα ἔγραψαν εις τήν ἑλληνικὴν και παγκόμιον ἱστορίαν σελίδας δόξης ἀθανάτου και εὐκλείας, διὰ τὰς ὀποίας δικαιούται νὰ σεμνύνηται ή Φυλὴ.

Ὁ ἀγῶν οὗτος ἂν και παρήλθον ἀπὸ τής λήξεως αὐτοῦ εἴκοσι και πλέον ἔτη και ἐθερμώσωσεν ἀλονήτως τήν ἀπελευθερωσιν τής Μακεδονίας ὅχι μόνον ἀγνοεῖται ὀλοκληρωτικῶς και ἐν ταῖς λείτομερείαις

αὐτοῦ, ἀλλὰ και ὑποτιμᾶται ὡς ἐθνικὸς ἀγῶν και δὴ και περιφρονεῖται ἀκόμη. Ἐνῶ τὰ λοιπὰ Βαλκανικὰ κράτη Σερβία και Βουλγαρία, οἱ ἀγωνιστὰς τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, οἱ ἀνταγωνιστὰς κατ' αὐτὸν ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, ὅχι μόνον τιμῶνται και τὸν προσήκοντα τρόπον, και ἀπολαύουν πάσης προστασίας και περιθάλψεως ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, ἀλλὰ και κατέχουν ἐν αὐτῷ ἐξέχουσας θέσιν και συγκριτοῦσι και πολιτικὴν και διοικητικὴν δύναμιν ἐπίζηλον.

Μόλις περὸ ὀλίγων μηνῶν ή ἐνεστῶσα κυβερνήσις και ἰδίᾳ ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς κ. Σοφοῦλης κατόπιν ἐπανειλημμένων αἰτήσεων και διαμαρτυριῶν τῶν ἀγωνιστῶν και τῶν ἐπιμῶνων ἐνεργεῖων τής Ἑθνικῆς ὀργανώσεως «ὁ Παῦλος Μελάς» ἀπεφάσισε νὰ ψηφίσῃ τὸν νόμον 4413 τὸν παρελθόντα Αὐγουστον «περὶ συγκροτήσεως ἐπιτροπῆς πρὸς καταρτισμὸν πινάκων Μακεδονομάχων, τῶν δικαιουμένων ἀμοιβῆς. Ἄλλ' ἂν και ἔκτοτε παρήλθον πέντε μῆνες δὲν κατορθώθη ή συγκρότησις αὐτῆς, ἐπομένως και ὁ καταρτισμὸς τῶν πινάκων πρὸς ἀπονομὴν ἀμοιβῆς ἢ ἀλλοτρίως ἀμοιβῆς και μένου ἀκόμη τόσοι ἀγωνιστὰς, θυσιάσαντες εις τὸν βωμὸν τής Πατρίδος, οἱ πολυτιμώτερον εἶχον και χῆρα και τὰ ὀρφανὰ τῶν πεσόντων κατὰ τὸν μαρτυρικώτερον τρόπον μένουσι ἀκόμη ἐν γυμνοτητῇ και πείνῃ ἔρμια τής τύχης τῶν.

Ἡ ἡμέτερα ἐθνικὴ ὀργάνωσις «ὁ Παῦλος Μελάς» κενέβαλε και καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὀπως λάτῃ ἐπὶ τέλος τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ζήτημα τήν πρέπουσαν λύσιν και ἀποδοθῆ εις τοὺς προμάχους τής Μακεδονίας δικαιοσύνην. Τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον αὐτῆς διώρισε τὰ συμφωνῶς τῷ εἰρημῶν νόμῳ δύο μέλη τής ἐπιτροπῆς και παρακαλεῖ τήν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν και ἰδίᾳ τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν νὰ συμπληρώσῃ τήν ἐπιτροπὴν και νὰ συναλέσῃ αὐτὴν ἵνα ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τῆς και φέρῃ εις πέρας ἐν τόσον δίκαιον και ἐθνικὸν ἔργον και ἄς εἶναι βεβαία διὰ τοῦτο θὰ προσθέσῃ ἕνα ἐπὶ πλέον τίτλον τιμῆς εις τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐκπληρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Κράτους και θὰ προσελκύσῃ ἀμέριστον τήν εὐγνωμοσύνην ὅχι μόνον τῶν ἀδικηθέντων ἀγωνιστῶν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος και τῶν χηρῶν και τῶν ἀπορφανισθέντων τέκνων τῶν πεσόντων, ἀλλὰ και ὀλοκληροῦ τοῦ ἔθνους.

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ
Πρόεδρος τής Ἑθνικῆς ὀργανώσεως
«ὁ Παῦλος Μελάς»

Σημ. Εὐτυχῶς ὁ ψηφισθεὶς νόμος 4413 περὶ συγκροτήσεως ἐπιτροπῆς πρὸς καθορισμὸν πινάκων Μακεδονομάχων προσγγίσει εις τήν ἐκτέλεσιν του. Κατὰ τήν βεβαίωσιν τοῦ ὀπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Σοφοῦλης πρὸς τὸν Πρόεδρον τής ὀργανώσεώς μας «ὁ Παῦλος Μελάς» κ. Χατζηκυριακοῦ, ὅστις ἔτυχε τής τιμῆς νὰ τύχῃ κατ' αὐτὸ ἀκροάσεως ἐντὸς τής προσεχῆς ἐβδομάδος πρόκειται νὰ συγκροτηθῇ ή ἐπιτροπὴ συμφωνῶς τῷ νόμῳ και ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τῆς ὡστε συνεργημένης προσεχῶς τής Βουλῆς νὰ ψηφισθῇ ὁ οἰκτεὸς νόμος ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ πορίσματος αὐτῆς.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν πλέον ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ χαριετίσωμεν τήν ἀπονομὴν τῆς ὀρισθησομένης ἡθικῆς και ὀλικῆς ἀμοιβῆς εις τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος και προστασίας εις τὰς χῆρας και τὰ ὀρφανὰ τῶν πεσόντων κατ' αὐτόν. Τὸ τοιοῦτον ἔργον τής Κυβερνήσεως ἐκτὸς τῆς ἄλλης εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τόσων ἀναξιοπαθόντων ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνιστῶν θὰ συντελέσῃ και εις ἀνύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος και ἐνθάρρυνσιν τῶν νεωτέρων γενεῶν πρὸς ἐκτέλεσιν γενναίων ὑπὲρ Πατρίδος ἔργων. Οἱ δὲ τιμῶμενοι οὕτω Μακεδονομάχοι θὰ ὀφείλου πολλὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τήν ἀναγνώρισιν τῶν πρὸς τήν Πατρίδα ὑπηρεσιῶν τῶν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους και ὁ Μακεδονικὸς ἀγῶν ἀναγνωριζόμενος οὕτω ἐπισήμως θὰ καταλάβῃ τήν ἀρμόζουσαν θέσιν εις τήν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους.

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παρακλιθῶνται οἱ συνδρομηταὶ τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» και μάλιστα οἱ τῶν παραρτημάτων τής ὀργανώσεώς μας, οἱ καθυστεροῦντες τήν συνδρομὴν τῶν, ὀπως ἐπιδείξωσι τήν αὐτὴν προθυμίαν, τήν ὀποῖαν ἐπέδειξαν νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ αὐτοῦ και εις τήν πληρωμὴν τής συνδρομῆς τῶν, ἐκτιμῶντες, ὡς πιστεύομεν, τήν ἀξίαν και ὀφέλειαν τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἐκτιμῶμεν, πιστεύομεν, ὅτι ή τακτικὴ και προοδευτικὴ ἐκδοσις αὐτοῦ, τὸ ὀποῖον τόσην, ὡς τήν ἡσθάνθησαν ἡδύ, ἤσκησεν ἐπιτροπὴν εις τήν ἐκπληρωσιν τοῦ ὕψηλοῦ και ἐθνικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ και τής ὀργανώσεώς μας συγχρόνως, ἔχει ἀνάγκην διαπάνης οὐ σμικροῆς. Διὰ τοῦτο εὐελπιστοῦμεν ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ καταβάλωσι τήν συνδρομὴν τῶν ἀνευ ἄλλης, ἀναβολῆς, ἀφοῦ τὸ ἐκδιδομένον τεύχος

Εἰς τὸν 9ον.
Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Η ΔΡΑΣΙΣ

των Ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων κατὰ διαφόρους ιστορικὰς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐποχάς.

Τὰ κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἐθελοντικὰ Ἑλληνικὰ σώματα.

Τὰ ἐθελοντικὰ ἀνταρτικά σώματα ἔδρασαν κατὰ διαφόρους ιστορικὰς τοῦ Ἔθνους ἐποχάς λίαν εὐεργετικῶς ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν δικαιῶν καὶ τῶν ἐλευθεριῶν αὐτοῦ.

Ἡ δρᾶσις τῶν ἀπέθη κατ' ἐξοχὴν ἀποτελεσματικὴ πρὸς προστασίαν τοῦ καταδυναστευομένου ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπὸ βαρβάρων λαῶν, ἐπιδραμόντων εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ Σλαύων καὶ Βουλγάρων.

Ἡ τοιαύτη δρᾶσις τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων χρονολογεῖται ἀπὸ παλαιότερων χρόνων, ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν. Ἀπὸ τοῦ 3ου μ. χ. αἰῶνος ιστοροῦνται ἄλλεπάλληλοι εἰσβολαὶ σλαυικῶν καὶ θραυτέρων Βουλγαρικῶν ὀρδῶν εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος, καθ' ἃς ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἔχοντες καὶ διακεκριμένους στρατηγούς νὰ διεξάγωσι χίματηροὺς κατ' αὐτῶν πολέμους. Ὅχι σπανίως ἐστρατολόγουν ἐθελοντικὰ σώματα, διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωνον νὰ ἐκδιώκουν τοὺς ἐπιδρομεῖς.

Ἀφῆκε χαρακτηριστικὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου ἢ ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου εἰσβολὴ τῶν Βουλγάρων καθ' ἣν ἠναγκάσθη οὗτος διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἐπιδρομὰς, τὰς δηώσεις καὶ καταστροφὰς, τὰς ὁποίας ἐπροξένουν εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας νὰ στρατολογήσῃ ἐθελοντικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐξαπολύσῃ ἐναντίον αὐτῶν, νὰ κατασυντρίψωσιν αὐτοὺς καὶ τρομοκρατήσωσιν, ὥστε νὰ μὴν ἀποτολήσωσιν νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς κατακτητικὰς τῶν εἰσβολὰς.

Τὴν τοιαύτην γενναϊότητα, εὐφυχίαν καὶ ὀρμητικότητα ἀπέδειξαν τὰ ἑλληνικὰ ἐθελοντικὰ σώματα καὶ κατὰ τὸν ἔνοπλον ἀμυντικὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἀπὸ τοῦ 1903 μέχρι τῆς λήξεως αὐτοῦ τῷ 1908. Οἱ Βούλγαροι εἶχον ἀποθρασυνθῆ εἰς τὰς κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας κακουργίας

καὶ κατὰ ἀόπλων μάλιστα πληθυσμῶν καὶ αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ τῶν γερόντων, ἀλλ' ὅτε τὰ ἑλληνικὰ σώματα ἀπεφάσισαν νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὰ κατὰ τῶν Ἑλλήνων κακουργήματά των καὶ ἤρχισαν τὴν τιμωρίαν των κατελήφθησαν ὑπὸ φόβου καὶ τρόμου καὶ ἀκράτητα ἔτρεξαν νὰ κρυβῶσιν εἰς τὰ κρησφύγετά των καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀπρόσιτα ὄρη ζητούντες ἄσπλον καὶ φωτηρίαν. Ἐὰν δὲ δὲν ἐπῆρχετο τῷ 1908 ἡ μεταβολὴ τοῦ τουρκικοῦ Συντάγματος καὶ νὰ κηρυχθῆ ἡ λήξις τοῦ ἐνόπλου Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, τὸ ἔδαφος τῆς Μακεδονίας θὰ ἐκκαθαρίζετο ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἀπὸ τῶν βουλγαρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία πρὸ τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου τοῦ 1912—13 θὰ ἀπηλλάσσετο ὀλοτελῶς τοῦ Βουλγαρικοῦ ἄγους.

Καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη παριστάμεθα μάρτυρες τῆς θρασύτητος τῶν Βουλγάρων διακηρυττόντων ἀσυστόλως ὅτι θὰ τολμήσουν καὶ πάλιν νὰ ἐπιδράμωσιν εἰς τὴν Μακεδονίαν, νὰ ἐκδιώξουν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀποκαταστήσουν τοὺς τραπεντας εἰς φυγὴν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα καὶ τὸν Ἑλληνοβουλγαρικὸν πόλεμον Βουλγάρους. Ἄς βεβαιωθῶσιν ὅτι τοὺς περιμένει καὶ πάλιν τὸ Ἑλληνικὸν βόλι.

ΓΕΩΡ. ΠΟΝΤΙΚΑΚΗΣ

Ἀνθυπομειραρχος

καὶ ἀγωνιστὴς τοῦ Μακ. ἀγῶνος

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Εἰς τὴν ἀφήγησιν τῆς δράσεως τοῦ σώματος τοῦ ἀρχηγοῦ Μήτσου Γκούρα, τῆς ἱστορουμένης ὑπὸ τοῦ ἐν ἀποστρατεία Συνταγματάρχου Στεφ. Ἀκριβοῦ μεταξὺ τῶν ὑπηρετησάντων εἰς αὐτὸ σημειοῦται καὶ ὁ Ζῶης Ἀντώνιος ὡς ὀπλίτης, ἐνῶ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἰδίου καὶ ἄλλων ἀγωνιστῶν γνωρισάντων αὐτὸν οὗτος ὑπηρετήσεν οὐχὶ ὡς ἀπλοῦς ὀπλίτης ἀλλ' ὡς ὀπλαρχηγός.

ΤΟ ΕΝ ΣΟΦΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

τῶν Βουλγαριζόντων Μακεδόνων

Ὡς βεβαίωσι τὰ ἐκ Σοφίας τηλεγραφήματα ἢ Βουλγαρικὴ κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ νὰ ὑποδαυλίσῃ τοὺς κρυφίους πόθους τῶν βουλγαρομακεδόνων. Οὗτοι ἐργάζονται ἐντατικῶς διὰ νὰ εἶνε ἔτοιμοι... νὰ ἐγκαταστήσουν τὰς ἀρχὰς ἅμα ὡς ἡ Μακεδονία κηρυχθῆ αὐτόνομος (!) Πρὸς τοῦτο ἴδυσαν τὸ «Ἐθνικὸν Κομιτάτον» ὅπερ ἐργάζεται διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας. Ὅμοιος ἴδρυσαν Τράπεζαν ἐθνικὴν τῆς Μακεδονίας, ἣτις παρέχει δάνεια εἰς τοὺς Μακεδόνας. Ἐπ' ἐσχάτων συνεστήθη καὶ κομιτάτον τῆς «Μακεδονικῆς Νεολαίας» ἣτις εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ ἀγῶνος. Τὰ ἑνωματεῖα λοιπὸν τῶν νέων τούτων ἐπὶ δύο ἔτη προσελάθουν νὰ συγκροτήσουν συνέδριον μόλις δὲ προχθὲς ἡ Κυβέρνησις θεωρήσασατὸν καιρὸν εὐθετον ἐπέτρεψε νὴν σύγκλησιν αὐτοῦ! Τὴν ἔναρξιν τοῦ συνεδρίου ἐκήρυξεν ὁ πρόεδρος Πέταρ Ἀτσεφ. Κατ' ἀρχὰς ἐξιστόρησε τὴν ἱστορίαν τῆς ὀργανώσεως καὶ τὸ μέχρι τῆς σήμερον ἔργον αὐτῆς.

Ἐπετέθη κατόπιν δριμύτατα κατὰ τῶν πολιτικῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐπιζητοῦν μίαν ἐφήμερον συνεννόησιν, ἐχαιρέτισε τοὺς Κροάτας, οἵτινες ἀνέλαβον ἀγῶνα κατὰ τῆς Σερβικῆς διοικήσεως καὶ ἐξήτησε ἀπὸ τοῦ μετασχιόντος τοῦ συνεδρίου μεγαλυτέραν ἐνέργειαν καὶ ἀφοσίωσιν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶπε, ἔχομεν ἀκόμη πολλοὺς φίλους, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ σώσωμεν διότι ἡ ἑλληνικὴ ἀδυναμία θὰ τοὺς ἐξελληνίσῃ. Ὁφείλομεν νὰ ζητήσωμεν τὴν μετανάστευσιν αὐτῶν εἰς Βουλγαρίαν. Ἡ κυβέρνησις μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ τὴν παραδοχὴν τῶν 6.000 αἰτήσεων, ἵνα δυνηθοῦν καὶ οἱ ἀδελφοί μας αὐτοὶ νὰ ἔλθουν ἐδῶ καὶ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπαξιάσεως τῆς Μακεδονίας. Τέλος ὠμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς ἐνώσεως «Βαρδάρης», ὁ ὁποῖος ἐπετέθη σφοδρῶς κατὰ τῆς Σερβίας. Τὸ συνέδριον ἀπεδέχθη τελικῶς πρότασιν συνεχίσεως αἱματηροῦ ἀγῶνος ἐν Μακεδονίᾳ.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις παρακολουθεῖ τὰ τεκτανόμενα ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ὅτι εἰς πᾶσαν τυχὸν ἀποθράσυσιν τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων θὰ δοθῆ εἰς αὐτοὺς ἐν νέον μάθημα, τοῦ ὁποίου τόσον γρήγορα φαίνεται ἐλησμόνησαν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ 1912—1913 καὶ ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι τελειωτικὸν ἵνα ἀπαλλαγῆ ὁ Ἑλληνισμός καὶ ὁ κόσμος πλεόν ἀπὸ τὰς δονκιχωτικὰς αὐτῶν κανχηματολογίας. Ἄς ἐχῆ ἢ ὄψιν ἢ Κυβέρνησις ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων Μακεδονομάχων, τοὺς ὁποίους οἱ Βούλγαροι ἐδοκίμασαν πῶς τιμωροῦν τοὺς ἐπιδρομεῖς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, ζοῦν ἀκόμη καὶ εἶναι πάλιν ἔτοιμοι, ἐνισχυόμενοι καὶ ἀπὸ ὄλους τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας τῆς Μακεδονίας θὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ὑπερβίλους Βουλγάρους τὸ προσήκον μάθημάτων.

ΔΡΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΜΗΤΣΟΥ ΓΚΟΥΡΑ (νῦν Συνταγματάρχου ἐν ἀποστρατεία Δ. ΠΑΠΑΒΙΕΡΟΥ)

Ἐξιστορουμένη ὑπὸ τοῦ ἐν ἀποστρατεία Συνταγματάρχου ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΑΚΡΙΒΟΥ, διατελέσαντος ὀπλαρχηγοῦ αὐτοῦ.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐκθέσεων καὶ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Σώματος

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τὴν νύκτα τῆς 11—12 Ἰουνίου ἀφικόμεθα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου Κωσταράτσι.

13 Ἰουνίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα κανονισθεισῶν ἀπασῶν τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰ τρία Σώματα ἠνωμένως ἐξεκινήσαμεν ἐντεῦθεν τὴν 20ην ὥραν καὶ τὴν 4ην ὥραν τῆς 14ης Ἰουνίου ἀφικόμεθα εἰς τὸ δάσος τοῦ Λεχόβου.

14 Ἰουνίου 1907

ΜΑΧΗ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Δὲν εἶχεν παρέλθῃ ἡμίσεια ὥρα ἀφ' ἣς εἶχον τοποθετηθῆ εἰς τὰ καραύλια καὶ πυκνοὶ ἐν τῆς διευθύνσεως αὐτῶν ἠκούσθησαν πυροβολισμοί. Πάραυτα ἀνελθόμεθα τὰ ὄπλα καὶ τὰ μὲν τοῦ Ζάκα καὶ ἡμετέρα Σώματα πᾶρετάχθησαν ἀπέναντι τοῦ ἐπιτιμημένου Τουρκ. Στρατοῦ πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτοῦ, τὸ δὲ τοῦ Φλάμπουρα κατέλαβε τὴν ἀνατολικῶς τῆς Ζογοριτσάνης καὶ πρὸς τὸ ὄρος Βίντσι διήκουσαν κορυφορρομῆν, τὸ μὲν ἵνα ἀποκρούσῃ τὸ ἐκ Νιβέσκης τυχὸν ἐλευσόμενον τμήμα Στρατοῦ, τὸ δὲ ἵνα ὑποστηρίξῃ ἐνδεχομένην ὑποχώρησιν ἡμῶν.

Ἡ ὥρα ἦτο 5η καὶ ἐὰν ἡ μάχη ἐξηκολούθει καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν ἐντὸς τεσσάρων τὸ πολὺ ὥρῶν, θὰ κατέφθανον τὰ τοῦ Ζέλενιτς, Νεβέσκης, Ζαγοριτσάνης καὶ Καστορίας Τμήματα Στρατοῦ ὁπότε ἡ θέσις ἡμῶν θὰ καθίστατο προβληματικὴ τὸ μὲν διότι τὰ τμήματα ταῦτα Στρατοῦ ἠδύνατο νὰ κυκλώσωσιν ἡμᾶς καὶ νὰ ἀποκόψωσι τὴν ὑποχώρησίν μας, τὸ δὲ διότι τὰ φυσίγγιά μας θὰ ἐξηντλοῦντο τελείως

15—18 Ἰουνίου 1907

Τοῦτο ἔνεκα ἀπεφασίσθη ἵνα τμηματικῶς ὑποχωρήσωμεν πρὸς τὸ ὄρος Βίντσι, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο κατόπιν ἀλλεπαλλήλων καὶ σφοδρῶν ἐπιθέσεων ἐκ μέρους τοῦ Στρατοῦ, ἀφοῦ ἡμῶν ἐμὲν ἐπὶ τρεῖς καὶ πλεόν ὥρας, καθόσον εἶχε κατασθῆ ἡ ἀπαγκίστρωσις ἡμῶν.

Ἡ ὑποχώρησις ἐγένετο πρὸς τὸ ὄρος Βίντσι, ὅπου παρεμείνομεν καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν. Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ταύτης ὑπῆρξεν ὁ φόνος δέκα ἀνδρῶν καὶ ὁ τραυματισμός τριῶν, ἀπάντων τῶν Σωμάτων Γκούρα καὶ Ζιάκα. Ἐκ τοῦ Σώματος τοῦ ἀρχηγοῦ Φλάμπουρα οὐδεὶς ἐπαθῆ τι, καθόσον ὡς ἀνωτέρω ἔξετέθη τοῦτο εἶχε καταλάβῃ θέσιν ὀπισθεν τῶν Σωμάτων Γκούρα καὶ

Φλάμπουρα, ὡς ἐφεδρεία ἵνα ὑπεστηρίξῃ τὴν ὑποχώρησίν μας.

Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀρχηγοῦ Γκούρα ἐτραυματίσθη βαρέως εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνωθεν τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ ὁ ὀπλαρχηγός Λουκάς Κόκκινος, ὃν μέχρι τινὸς μετεφέρομεν ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀδυνατοῦ ὅμως καθισταμένης τῆς περαιτέρω μεταφορᾶς αὐτοῦ, ἐποποθετήσαμεν αὐτὸν εἰς τι μέρος ἀπόκεντρον ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ ἀνεθέσαμεν εἰς τινα ποιμένα ἵνα παραλάβῃ τοῦτον, εὐκαιρίας τυχοῦσης, καὶ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς μέρος πρὸς θεράπειαν. Ἐτέρος ὀπλίτης τοῦ Σώματος Γκούρα Ἰωάννης Πλαβὸς ὀνόματι ἐτραυματίσθη ἐλαφρῶς κατὰ τὸ δεξιὸν γόνα. Οὗτος μετὰ τινὰς ἡμέρας συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Μπελκαμένη ἐνθα ἐνοσηλεύετο.

Οἱ ὀπλίται Τσιρογιάννης καὶ Ζιάρκας τοῦ Σώματος Γκούρα ἐξηφανίσθησαν καὶ ἀγνοεῖται ἡ τύχη των καθόσον περὶ τούτων οὐδεμίαν μετὰ ταῦτα ἠδυνήθημεν νὰ λάβωμεν πληροφορίαν. Ὁ ὀπλαρχηγός Ὄθων Ἔσλιν μετὰ τινὸς ὀπαδοῦ τοῦ Ζάκα Μαμούρι ὀνόματι ἠκολούθησαν τὸ Σῶμα κατὰ τὴν ὑποχώρησιν μέχρις ἀποστάσεως τοιαύτης, ὥστε ἦτο πλέον ἐκτὸς κινδύνου, πλὴν μετὰ ταῦτα ἐξηφανίσθησαν ἀμφότεροι περιπλανηθέντες ἐπὶ ἕνα μῆνα εἰς τὰ πέριξ τοῦ Λεχόβου. Οὗτος ἀφίκετο κατόπιν εἰς Μορίχοβον κατὰ διαταγὴν τοῦ κέντρου, ἀκολουθήσας τὸ Σῶμα Κατοίγαρη. Αἱ ἀπώλειαι τῶν Τούρκων ὡς μετὰ ταῦτα ἀσφαλῶς ἐπληροφόρηθημεν ὑπῆρξαν πολὺ σοβαρώτεροι ἡμῶν, καθ' ὅσον οὗτοι ἔσχον πλεόν τῶν 40 νεκρῶν καὶ τραυματιῶν. Οἱ ἐπιτεθέντες καθ' ἡμῶν Τούρκοι ἦσαν πλεόν τῶν 150.

Περὶ τὴν 21ην ὥραν ἐνῶ συνεσκεπτόμεθα περὶ τῆς ἀκολουθητέας ὁδοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταδίωξεως τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ χωρίου Ἐλόβου. Ἦτο τὸ Σῶμα τοῦ ἀρχηγοῦ Βάρδα, ὅπερ ἤρχετο ἐκ Μπελκαμένης πρὸς συνάντησιν ἡμῶν καὶ ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν, σιτήθεισαν ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ δι' ἡμᾶς. Τῆς συγκρούσεως ταύτης ἀποτέλεσμα ἦτο ὁ φόνος ἐνδὸς ὀπαδοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ Βάρδα καὶ ἐνδὸς Τούρκου Στρατιώτου. Κατόπιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ποιμένος τινὸς μετέβημεν εἰς θέσιν ἐνθα καὶ διενυκτερεύσαμεν.

18 Ἰουνίου 1907

Παρεμείναμεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τὴν 15 καὶ 16ην Ἰουνίου στερούμενοι

Γ.Ι. ΒΟΤΙΑΤΖΗ

ΚΑΠΕΤΑΝ ΛΟΥΚΑΣ

Κατήγετο ἐκ τῆς περιφέρειας Γρεβενῶν

Διήνυσε μακρὸν ἀρματολικὸν βίον πολεμῶν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ κατὰ παντός ἐχθροῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τῷ 1904 συνηντήθη μετὰ τοῦ Μελά εἰς τὸ Ἐλευθεροχώρι τῶν Γρεβενῶν καὶ συνεννοήθη μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ ὁ μὲν Μελάς καθυπόθηκε πρὸς τὰ Κορσῆσια ὁ δὲ Λούκας πρὸς τὰ Γρεβενά, ὡς γνώστης τῶν μικρῶν ἐκείνων τῷ 1905 διορίσθη ὀπλαρχηγός ἀπὸ τὸν διακεκριμένον ἀρχηγὸν Λίτσαν μετὰ τοῦ ὁποίου συνεπολέμησεν εἰς τὰ Καστανοχώρια καὶ ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς μάχας κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγάρων. Εἰς σφοδρὰν μάχην εἰς τὸ Λέχοβον ἐτραυματίσθη καὶ ἔχασε τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν του. Διεκρίθη ἐν γενῇ ὡς γενναῖος καὶ ἐμπειρὸς ὀπλαρχηγός.

τῶν πάντων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου, καθόσον πολλὰ τμήματα Στρατοῦ πανταχόθεν κινητοποιθῆναι περιεπόλουν εἰς τὰ δάσος καὶ εἶχον καταλάβῃ ἀπάσας τὰς διόδους. Τὴν 16ην Ἰουνίου ὁ ἀρχηγός Γκούρας ἀπέστειλε δύο ἐκ τῶν ὀπαδῶν του μετ' ἐνὸς ποιμένος ἵνα πληροφορηθῶσι περὶ τῆς τύχης τῶν ὀπλαρχηγῶν Λουκά Κοκκίνου καὶ Ὄθωνος Ἔσλιν, πλὴν ὅμως οὐδεμίαν πληροφορίαν ἠδυνήθησαν ν' ἀρυσθῶσιν, καθόσον καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν Τουρκικὸς Στρατός περιεφέρετο καὶ περιεπόλει τὰ πέριξ τοῦ χωρίου τῆς μάχης. Τὴν νύκτα τῆς 16—17 μετέβημεν εἰς ἄλλην θέσιν καταλληλοτέραν, συναντηθέντες καθ' ὅδον κατ' ἐμὲν τὸν ἀρχηγὸν Βάρδα, μετὰ τοῦ ὁποίου παρεμείναμεν καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν τῆς 17 καὶ 18ης Ἰουνίου. Οἱ ἀρχηγοὶ Φλάμπουρας καὶ Ζάκας ἀπεχωρίσθησαν ἡμῶν διευθυνθέντες ἕκαστος πρὸς τὸ διαμέρισμά του. Τὴν νύκτα τῆς 18—19 Ἰουνίου τὸ Σῶμα τοῦ Γκούρα ἀποχωρισθὲν καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ Βάρδα διηυθύνθη πρὸς τὸ χωρίον Νεγκοβάνη, ἵνα ἐκεῖθεν διευθυνθῆ εἰς Μορίχοβον δι' ὅπου προωρῆθη.

19—20 Ἰουνίου 1907

Διημερεύομεν εἰς τινα πλησίον τῆς Νεγκοβάνης θέσιν. Τὴν 20ην ὥραν τῆς

19ης 'Ιουνίου μετεκινήθημεν ἐντεῦθεν καὶ περὶ τὴν 22αν ὥραν ἀφικόμεθα εἰς ἑτέραν θέσιν τῆς περιφερείας τοῦ αὐτοῦ χωρίου πλησίον τῆς πεδιάδος, ὅπου παρεμείναμεν ἐπὶ δύο ἡμέρας διατρέχοντες τὸν κίνδυνον ν' ἀνακαλυφθῶμεν ὑπὸ τοῦ περιπολοῦντος Στρατοῦ, καθόσον καθίστατο δύσκολος ἡ ἐξεύρεσις καταλλήλων ὁδηγῶν, ἵνα μᾶς ὀδηγήσῃσι διὰ τῆς πεδιάδος εἰς τὸ Μοριχόβον. Ἐνταῦθα ἐπιπροσφορήθημεν ὅτι ὁ ὀπλαρχηγὸς Λουκάς Κόκκινος ἐσώθη παραληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ποιμένου εἰς ὃν, ὡς προεορήθη, ὁ ἀρχηγὸς εἶχεν ἀναθέσει τὴν ἐπιτήρησιν τὴν ἡμέραν τῆς μάχης, καὶ μετεφέρθη εἰς ἀσφαλὲς μέρος πρὸς νοσηλείαν. Μετὰ πολλὰς προσπάθειάς καὶ διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Μιχ. Γούτου, ἐξευρέθησαν δύο ὁδηγοὶ καὶ τὸ Σῶμα ἐκινήσαν ἐκ τῆς ἀνω θέσεως τὴν 20ην ὥραν τῆς 21ης 'Ιουνίου ἀφίκετο εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Μοριχόβου τὴν 2αν ὥραν τῆς 22ας 'Ιουνίου.

22 'Ιουνίου 1907

Συνεχίζομεν τὴν πορείαν καὶ τὴν 12ην ὥραν ἀφικόμεθα εἰς τινὰ θέσιν πλησίον τῶν κάλυβιων τοῦ μεγαλοκτηνοτρόφου Φαρμάκη, ὅπου παρεμείναμεν μέχρι τῆς 20ης ὥρας, ὁπότε ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν ἀφικόμενοι τὴν 2αν ὥραν τῆς 23ης 'Ιουνίου εἰς τὴν θέσιν « Δένδρο » τῆς περιφερείας τῶν κάλυβιων Φαρμάκη.

23-24 'Ιουνίου 1907

Παρεμείναμεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Τὴν 18ην ὥραν τῆς 24 'Ιουνίου ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ περὶ τὴν 20ην ἀφικόμεθα εἰς τὰ κάλυβια τοῦ μεγαλοκτηνοτρόφου Σαλτσιανῆν.

25 'Ιουνίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα ἔνθα ὄφικετο καὶ ὁ ἀρχηγὸς Βρόντας πρὸς συνάντησιν τοῦ Σώματος καὶ συνεννόησιν μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ Γκούρα.

Ἀμφότεροι οἱ ἀρχηγοὶ συνεννοήθησαν καὶ βεβαιώσαν τὰ τῆς δράσεώς των. Ἐντεῦθεν ἀμφότερα τὰ Σώματα ἐξέκίνησαν τὴν 20ην ὥραν καὶ περὶ τὴν 2αν ὥραν τῆς 28 'Ιουνίου ἀφίκομεν εἰς τὸ χωρίον Γραδέσνιτσα.

26 'Ιουνίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα. Τὴν 20 ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ τὴν 24ην ἀφικόμεθα εἰς τὸ χωρίον Βουδεμέριτσι.

27-28 'Ιουνίου 1907

Παρεμείναμεν εἰς τὸ ἄνω χωρίον. Τὴν 21ην ὥραν τῆς 28ης 'Ιουνίου ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ τὴν 24ην ἀφικόμεθα εἰς τὸ χωρίον Γραδέσνιτσα.

29 'Ιουνίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα. Περὶ τὴν 14ην ὥραν οἱ σκοποὶ μας εἰδοποίησαν ὅτι τμῆμα τουρκικοῦ Στρατοῦ διευθύνετο πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο. Ἐνεκα τούτου ἠναγκάσθημεν νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ χωρίου καὶ νὰ καταλάβωμεν θέσιν κατάλληλον, ἔνθα παρεμείναμεν μέχρι τῆς 20ης ὥρας, καθ' ἣν ἀποχωρισθέντες τοῦ ἀρχηγοῦ

Βρόντα διηυθύνθημεν πρὸς τὸ χωρίον Σκότσιβερ καὶ διενυκτερεύσαμεν εἰς τινὰ θέσιν πλησίον αὐτοῦ.

30 'Ιουνίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα, τὴν 19ην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ τὴν 21ην ἀφικόμεθα εἰς τὸ χωρίον Σκότσιβερ. Ἐνταῦθα συγκαλέσας ὁ ἀρχηγὸς Γκούρας τοὺς προκίτους ἀνέπτυξεν αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τοῦ ἀγῶνος καὶ συνέστησεν ἵνα ἐξακολουθήσωσι νὰ ἐνισχύωσι τοῦτον πάση θυσίᾳ, τοῦθ' ὅπερ προθύμως ὑπεσχέθησαν νὰ πράξωσι.

1 'Ιουλίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐν τῷ ἄνω χωρίῳ. Ἐνταῦθα ὁ ἀρχηγὸς ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ Κέντρου Μοναστηρίου, δι' ἣς τοῦτο ἐτροποποιεῖ τὰς δοθείσας αὐτῷ ἐξ Ἀθηνῶν ὁδηγίας καὶ ἔθετεν ὄρια τῆς περιφερείας τοῦ πρὸς Βορρᾶν τὰ χωρία Σκότσιβερ καὶ Πετάλινο. Τὴν 20ην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ τὴν 22αν ἀφικόμεθα εἰς τὸ χωρίον Ντομπροβέιν. Τὸ χωρίον τοῦτο ἦτο ἐκ τῶν ἐσχάτως ἐπανελθόντων εἰς τὰ πάτρια καὶ ἔδει νὰ τονίσωμεν ὅσον ἐνεστὶ περισσότερον τὸ ἠθικὸν τῶν κατοίκων αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσεν ἅπαντας τούτους, εἰς οὓς ἀνέπτυξεν τὸν σκοπὸν τοῦ ἀγῶνος, ὑποσχθεὶς πᾶσαν δυνατὴν ὑποστήριξιν. Ἐπὶ πλέον δὲ ἀνέθηκεν εἰς δύο ἐκ τῶν κατοίκων ἵνα συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν κοιμητηζήδων Τάντσε ἐκ Σόβιτς καὶ Τράικου ἐκ Ζιβόνας καὶ προσπαθήσωσι νὰ καταπεισῶσι τούτους ὅπως προσέλθωσιν εἰς ἡμᾶς, τοῦθ' ὅπερ ἔαν ἐπετυγχάνετο θὰ εἶχεν ἀσφαλῶς ὡς συνέπειαν τὴν ἐπάνοδον τῶν ἄνω χωρίων εἰς τὰ πάτρια.

Τὴν 24ην ὥραν ἐξήλθωμεν τοῦ χωρίου καὶ τὴν 2αν ὥραν τῆς 2ας 'Ιουλίου ἀφικόμεθα εἰς τινὰ θέσιν τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Σκότσιβερ.

2 'Ιουλίου 1907

Διημερεύσαμεν ἐνταῦθα προτιθέμενοι νὰ πλησιάσωμεν πρὸς τὸ σχισματικὸν χωρίον Σόβιτς. Ὁ σκοπὸς μας ὅμως δὲν ἐπετεύχθη καθ' ὅσον τμῆμα Τουρκικοῦ Στρατοῦ ἐθεάθη διευθυνόμενον πρὸς τὸ λημέρι ἡμῶν καὶ ἔνεκα τούτου ἠναγκάσθημεν νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς τὸ Πετάλινο καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὰ κάλυβια (Σαλτσιανῆν) πλησίον τῶν ὁποίων διενυκτερεύσαμεν.

3-12 'Ιουλίου 1907

Τὸ Σῶμα ἅμα τῇ ἀφίξει του εἰς τὴν περιφέρειαν Μοριχόβου εἰς ἣν προσωρίζετο νὰ δράσῃ ἐπιδόθη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός του. Ὁὕτω μετὰ τὰς εἰς τὸ χωρίον Ντομπροβέιν ἐνεργείας του ὁ ἀρχηγὸς διὰ καταλλήλου προσώπου ἐπεμψεν ἐπιστολάς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων Σόβιτς καὶ Ζιβόνας, δι' ὧν ἀπεκάλεε αὐτοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς προσέκαλε νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ πάτρια συγχωρῶν αὐτοῖς πάντα ὅσα κατὰ τὸ π-

ρελθὸν εἶχον διαπράξει εἰς βάρος τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν Βουλγάρων, οἵτινες ἄλλως τε παντοτρόπως ἐπίεζον καὶ ἐφορολόγουν αὐτοὺς. Πρὸς δὲ προσέκαλε αὐτοὺς ὅπως πείσωσι τοὺς Τάντσε καὶ Τράικον ἵνα προσέλθῃ εἰς ἡμᾶς ὑποσχόμενος ὅτι θέλει διορίσει τούτους ὀπλαρχηγούς με μισθὸν ἱκανοποιητικόν. Διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς προσέλευσιν τοῦ Τάντσε ὁ ἀρχηγὸς δὲν ἠρέσθη εἰς τὰς ἀνωτέρω οἰκογενεῖας ἀλλ' ἀπέστειλε καὶ ἄτομον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του, εἰς δ' καὶ ὁ Τάντσε εἶχε τοιαύτην, ὅστις συναντήσας τούτον ἀνεκόνισεν αὐτῷ τὰς προτάσεις τοῦ ἀρχηγοῦ, εὖρα δὲ αὐτὸν μετὰ διαθέσεις νὰ προσέλθῃ πρὸς ἡμᾶς, ἐφοβεῖτο ὅμως μήπως ἀπατησῶμεν αὐτὸν καὶ τὸν φονεύσωμεν ἐκδικούμενοι τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἄγρα, καὶ ἔνεκα τούτου ἐδήλωσεν τῷ ἀπεσταλμένῳ τοῦ ἀρχηγοῦ ὅτι θὰ ἀπέστειλε τὸν πατέρα του ἵνα συνεννοηθῇ ἀπ' εὐθείας μετ' αὐτοῦ. Τούτου ἔνεκεν ὁ ἀρχηγὸς ἀπέστειλε τὸ ἴδιον ἄτομον εἰς τὸν πατέρα τοῦ Τάντσε ἵνα ὀδηγήσῃ τούτον ἐγγύπριον τοῦ ἀρχηγοῦ πρὸς συνεννόησιν. Ὅντως συνήντησε τούτον καὶ ἐνῶν ἤρχοντο ἀμφότεροι πρὸς ἡμᾶς συνήντησαν καθ' ὅδον τὴν ὑπὸ τοῦ Τάλε Βουλγαρικῆν συμμορίαν, εἰς ἣν ἦτο καὶ ὁ Τάντσε. Τούτους ὁ ἀρχηγὸς τὸν μὲν πατέρα ἐκράτησε, τὸν δὲ ἀπεσταλμένον μας πρὸς ἀπόβυστον ἀφῆκεν ἐλεύθερον ἀπειλήσας αὐτὸν διὰ θανάτου ἔαν εἰς τὸ μέλλον ἦτελες πληγῆσαι πρὸς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην, ὁ δὲ Τάντσε πλησίασας αὐτὸν τῷ εἶπεν ἰδιαιτέρως νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ προσήρχετο εἰς ἡμᾶς.

Μετὰ τὰς ἀνω ἐνεργείας του ἡ προσοχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ ἐστράφη πρὸς τὰ σχισματικὰ χωρία Σέτινα καὶ Παπαδιά. Διὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἄνω χωρίων πρὸ πάσης ἄλλης ἐνεργείας ὁ ἀρχηγὸς ἔκρινε σκόπιμον νὰ συνεννοηθῇ προηγουμένως μετὰ τοῦ Βοεβόδα Ἡλκου ἐκ Παπαδιάς ὅστις κατὰ τὸ 1906 εἶχε προσχωρήσῃ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, δυσαρκεστήθεις ὅμως ἔμενον οὐδέτερος. Τὴν διεξαγωγὴν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐπάνοδον τούτου ἀνέθηκεν ὁ ἀρχηγὸς εἰς ἄτομον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του.

Ὅντως τὸ ἄτομον τοῦτο συνεννοηθὲν μετὰ τοῦ Ἡλκου μοὶ ἀνεκόνισεν ὅτι μετὰ πέντε τὸ πολὺ ἡμέρας θὰ ἦδύνατο νὰ παρουσιάσῃ τούτον εἰς τὸν ἀρχικτηνοτρόφον Φαρμάκη ἵνα δι' αὐτοῦ παρουσιάσῃ ἡμῖν. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἀρχηγὸς πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐκ Γκορνιτσόβα Τάνε εἶχε φονεῖθῃ, ἔκρινε σκόπιμον νὰ πέμψῃ ἐπιστολάς πρὸς τοὺς κατοίκους Γκορνιτσόβου καὶ Τσέγανης; προσκαλῶν αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ πάτρια.

Τὸ Σῶμα ἐν ἀναμονῇ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ὧν ἄνω ἐκτιθεμένων ἐνεργείων του, μετετοπίζετο ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ κάλυβιων Φαρμάκη καὶ Σαλτσιανῆν καὶ ὅτε τὴν 12ην 'Ιουλίου ἀφίκετο τὸ Σῶμα τοῦ ἀρχηγοῦ Κατσιγάρη.

Η ΡΩΣΣΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΠΡΟΣ ΕΚΣΛΑΥΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μολοντί ἡ Ἁγία Ρωσία πρὸ δύο περὶπου αἰῶνων ἐβουλεύετο ἵνα προπαγανδιστικῶς ἐκολαύισῃ τὴν Ἑλληνικωτάτην Μακεδονίαν καὶ ἐκαραδόκει, ὅπως ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ καὶ πρώτῃ καταλλήλῳ εὐκαιρίᾳ πάση θυσίᾳ καταλάβῃ τὴν πόλιν τῶν ὄνειρων τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξαφανίζουσα ἀμφοτέρωθεν τὸν ἀνάκαθεν θάλλοντα Ἑλληνισμόν, μέχρι τοῦ 1865 οὔτε τὸ ὄνομα Βούλγαρος ἠκούετο εἰς τὴν Μακεδονίαν, οὔτε ζήτημα Βουλγαρικὸν ὑπῆρχε, οὔτε ἔξαρχοι Βούλγαροι, οὔτε ἐπίσκοποι, οὔτε ἱερεῖς, οὔτε ἐκκλησίαι, οὔτε διδάσκαλοι, οὔτε σχολεῖα Βουλγαρικὰ, πλὴν ἐλαχίστων εἰς τοὺς δακτύλους μετρούμενων πρὸς τὸ Κοσσυφοπέδιον καὶ τινῶν Οὐιτιῶν, μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ἐγκατεσταθέντων εἰς τὴν περιφέρειαν Γευγελῆς Δοϊράνης, οἱ ὅποιοι ἴδρυσαν σχολεῖα καὶ οἰκοτροφεῖα τρέφοντες ἐν αὐτῷ βουλγαροφώνους μαθητὰς καὶ μαθητριάς ἐκ τῶν πέριξ καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν Μοναστηρίου.

Εἰς ἅπασαν τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς αὐτὰ βορειότερα μέρη ὡς εἰς Βελεσσά, Σκόπεια, Περγεπὲ Ἀχρίδα, Κρούσοβο, Μογαισίτην, Φλώριναν, Ἐδεσσαν, Γενιτοῦ, Γευγελῆν, Δοϊράνην, Στρώμνητον ἀνάκαθεν ὑπῆρχον Ἕλληνες Μητροπολίται διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀγνωστοί, καὶ ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως διὰ Σουλτανικῶν Φερμανίων ἔχοντες μεγίστην δόξαν καὶ ἰσχύν, παρακαθήμενοι καὶ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ δυνάμει τῶν προνομίων τὰ ὁποῖα εἶχον παραχωρηθῆ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον παρὰ τοῦ πορθητοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μωάμεθ τοῦ Βου κατέχοντες θέσιν περιβλεπτοῦ ἵσαν σεβαστοὶ καὶ παρὰ τῶν κατακτητῶν Τούρκων χαίροντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα μετὰ τὰ τῶν Βαλῆδων (Νομαρχῶν). Τὸ ἐπίσημον Τουρκικὸν Κράτος συμφώνως τῷ παραχωρηθέντι προνομίῳ δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπεμβαίη καὶ ἀναμιγνύηται εἰς τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἐλύοντο μόνον ὑπὸ τῶν ἰθυνόντων τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν ἱερῶν Συνόδων.

Πανταχοῦ Ἑλληνισμὸς, ἱερεῖς, ἐκκλησιακὰ, πλὴν τῶν Τουρκικῶν. Ἐπίσης δὲν ὑπῆρχον αἱ μετὰ ταῦτα ἐμφανισθεῖσαι Ρουμανικὴ καὶ Σερβικὴ προπαγάνδαι. Ἡ Ρωσσοβουλγαρικὴ προπαγάνδα ἀνανήψασα κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις τῆς εὐάνδρου Κρήτης 1866—1869 καὶ μετὰ ταῦτα ἤρξατο ἐργαζομένη διὰ τὸν Ἐκκολαυσμὸν τῆς Μακεδονίας. Ὅποτε ὁ Σουλτᾶνος πιεζόμενος ὑπὸ τῆς Ρωσσίας ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ Ἐξαρχον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας δι' Ἀυτοκρατο-

ρικοῦ Φερμανίου καὶ οὕτω βαθμηδὸν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διαστήματι ἐπῆλθε τὸ σχίσμα μεταξὺ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ βουλγαρικῆς.

Ἐπιτευχθεῖσης οὕτω τῆς ἀναγνωρίσεως Ἐξαρχον δὲν ἔπαυσε ἔκτοτε ἡ Ρωσία διὰ τῶν πιατόρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς, καὶ διὰ τῶν πολλῶν βουβλιῶν τῆς, νὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τοῦ Ἐκκολαυτισμοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς ἐξοντώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις εἶχε τότε νὰ ἀντιπαλαίσῃ κατὰ δύο ἀγρίαν αἰμοβόρυν θηρίον πανισχύρων ἐχθρῶν, ἦτοι κατὰ τῶν Τούρκων καὶ πρὸ παντὸς κατὰ τῶν Σλαύων, μὴ ἐπιτρεπόντων ἑτέραν γλώσσαν πλὴν τῆς Σλαυτικῆς. Ἡ Ρωσία κατὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Ἐξαρχοῦ ἤρξατο νὰ ἐπικρατῆ τὸ δίκτυον τῆς πανσλαβιστικῆς προπαγάνδας ἀνὰ τὴν Βορειοδυτικὴν Μακεδονίαν καὶ ὑποστηρίζουσα τὴν Ἐξαρχίαν ἀπήτησε παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐκδοθῶν βεράτια εἰς 4—5 ἐπισκόπους βουλγάρους εἰς διάφορα βιλοῦετια τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦτο διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ πρὸ πολλοῦ ἐπιδικώμενος καταχθόνιος σκοπὸς τῆς. Ἐπόμενον ἦτο τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἀναδράσῃ δεόντως καὶ ἐθνοπρεπέστατα κατὰ τοῦ ἐκ βορρᾶ κατασκοπεύοντος θηρίου. Ὁ δὲ Σουλτᾶνος καὶ ἡ ἐπίσημος Τουρκία, καὶ ἐπὶ πολὺ ἐπέσθησαν τοικολογικῶς ὑπὸ τῆς Ρωσσίας μετὰ πολλὰς ταλαντεύσεις ἀπέρριψαν τὴν πρότασιν τῆς Ρωσσίας, ἥτις μὴ δυνήθεισα νὰ λύσῃ διπλωματικῶς τὸ ζήτημα τῶν βουλγαροεπισκόπων ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων, ἐκήρυξε κατὰ τὸ 1877 τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, ὅστις ἐπέφερε μεγάλην φθορὰν εἰς ἀμφοτέρω τὰ Κράτη ἐξασθενήσαντα καὶ ὑποστάντα μεγάλας θυσίας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους προσληφθεῖσης καὶ τῆς Ρουμανίας ὡς συμμάχου τῆς Ρωσσίας ἐκλίνας ἡ πλάστιγὴς ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας καὶ κατὰ τῆς Τουρκίας, ὑποστάσις ἦταν οἰκτρὰν καὶ ταπεινωθείσης τελείως προχωρησάντων τῶν Ρωσικῶν στρατευμάτων μέχρι τῶν προθύρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁπότε ἐπεμβάντων τῶν Εὐρωπαίων, ἐγένετο κατὰ τὸ 1878 ἡ ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ περιφρομένη Συνθήκη, καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία ἐκηρύσσεται ἡγεμονία, ἅπασα δὲ Μακεδονία ὑπήγετο εἰς τὴν Βουλγαρίαν μετὰ τῶν ἱερῶν Συνόδων.

Τὸ ἐλεύθερον Κράτος (ἡ μικρὰ Ἑλλάς) προβλέπον πρὸ τοῦ Ρωσσο-Τουρκικοῦ πολέμου τὸν μέγιστον κίνδυνον ὑφ' οὗ ἠπειλεῖτο ἡ Ἑλληνικωτάτη Μακεδονία, μολοντί ἦτο ἀδύνατος καὶ εὐρίσκειτο οἰκονομικῶς εἰς οὐχὶ εὐάρεστον θέσιν, ἤρξατο κινούμενον.

καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Μοναστήριον, ὧν ὁ σκοπὸς ἦτο ἡ ἐκπαίδευσις καὶ προστασία τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν Ἑλληνοπαίδων τῆς Μακεδονίας. Ἐν Σέρρασι ἰδρύθη τὸ Μαρούλειον Διδασκαλεῖον. Μετὰ ταῦτα δὲ τῇ ἐντολῇ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, (ὕποκινουμένης καὶ ὑπὸ ἐξῶθεν πατριωτῶν Μακεδόνων, διαμενόντων ἐν Ἀθήναις καὶ μὴ παυσάμενων καθ' ὄλον τὸν βίον των νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς καὶ νὰ ἔχωσι τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν ἀρίστον ἐπίσης πατριωτῶν Μοναστηριατῶν, Καστοριῶν, Κοζανιτῶν, Σιατιστιῶν, Ναουσαίων, Βερροϊῶν, Θεσσαλονικέων, Σερραίων καὶ λοιπῶν) ἐστέλλετο πρὸς ἴδρυσιν Διδασκαλείου ἐν Θεσσαλονικίᾳ ὁ ἀείμνηστος ἐκ Βελβενδοῦ Χαρίσιος Παπαμάκου, ὁ ἀριστος τότε παιδαγωγὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις περιοδεύσας πόλεις καὶ κωμοπόλεις ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας, ὡς ἡ μέλιστα πετώσα ἀπὸ ἀνθους εἰς ἄνθος λαμβάνει τὸν γλυκύτερον χυμὸν, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἐγγύθιος καλὸς ἐκ τοῦ ἐγγύς τὰ τῆς Μακεδονίας ἐλθὼν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν καλλίστων πατριωτῶν καὶ ἐκλέξας ἐκ διαφόρων ἐπικαίρων σημείων τοὺς εὐφυσέστερους μαθητὰς ἴδρυσεν ἐν Θεσσαλονικίᾳ τὸ ἐν λόγῳ Τριτάξιον Διδασκαλεῖον συμπεριλαβὼν ἀρίστους καθηγητὰς μετὰ ἐπαρκεστάτην μόρφωσιν, ὡς τοὺς Ἀριστομένην Στεργιογλίδην, Θεμιστοκλῆν Παπαδημητρίου, Νικόλαον Κασσανδρέα, Βασίλειον Κοτζιμανῆν, Ἀθανάσιον Οἰκονομίδην, Λάζαρον Ἀντωνιάδην καὶ Γεώργιον Παπαθωμᾶν, μετ' ὧν ἐγαλοῦνησε καὶ ἐμόρφωσεν ἀριτίως Ἑλληνοπρεπέστατα καὶ παιδαγωγικώτατα ἀρίστους Δημοδιδασκάλους, οἱ ὅποιοι ἀποσταλέντες εἰς τὰς κεντρικὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις τῆς Μακεδονίας, ἐμόρφωσαν μυριάδας Μακεδόνων μαθητῶν, ἐθνοπρεπῶς δρασάντων πατριωτικῶς οὐκ ὀλίγων ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸν τελευταῖον Μακεδονικὸν ἀγῶνα. Καθ' ὃν χρόνον ἰδρύθη τὸ ἄνω Διδασκαλεῖον 1876—1877 Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ἦτο ὁ ἀείμνηστος Ἰωακείμ ὁ μέγας ἐθνάρχης, ὁ μετὰ ταῦτα ἐκλεγείς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Γυμνασιάρχης δὲ ὁ ἀειόλογος καὶ Ἐθνοπροετὴς Δημητριάδης. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἀδαμάντινοι χαρακτῆρες καὶ μεγάλοι πατριῶται ἐν συνεννοήσει συνειργαζόμενοι πάντοτε καὶ μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐργάσθησαν θαυμάσια ἐπ' ὀλίγα ἔτη κατὰ τοῦ πανσλαβισμοῦ (μέχρι τοῦ 1880) εἰσχωρήσαντες ἀλματωδῶς καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Θεσσαλονίκης. Ὅποτε ὁ μὲν ἀείμνηστος Ἰωακείμ προήχθη εἰς Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὁ δὲ καλὸς καὶ ἀγαθὸς Γυμνασιάρχης Δημητριάδης διωρίσθη Διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.

Οὕτως ἀπέμεινε μόνος ὁ ἐνθουσιώδης ἀνὴρ Χαρίσιος Παπαμάκου ἐπὶ τὴν εἰσέτι χρονικὸν διάστημα 1881—1882, καθότι δυστυχῶς, ὡς μὴ ὠφειλεν, ἄλλα γεγονότα ἐπέλθοντα ἐκ μέρους ἀτόμων ἀλλοκότων μεγαλομανῶν καὶ ὑπερφιάλων

σαν και ετιμώρησαν την θρασύτητα και την άγριότητα του βουλγαρισμού και ο αγών εστειφθη υπό εξαιρετικής επιτυχίας. Ο καπετάν Ντόγρας μετά του σώματός του συμμετέσχε εις τας κατά των Βουλγάρων επιχειρήσεις μετάπολλων άλλων σωμάτων υπό διακριθέντας άρχηγούς, εισβαλόντας εκ Παλαιάς Ελλάδος συντελέσας εις την επιτυχιαν του αγώνος.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΩΝ

Η Διεύθυνσις του «Μακεδονικού αγώνος» έχουσα υπ' όψιν τον δν προέθετο σκοπόν του περιοδικού συγγράμματος του «Μακεδονικού αγώνος» ήτοι την περισυλλογήν του ιστορικού υλικού αυτού εξηκριβωμένου εν ιστορικῇ ἀληθείᾳ και συμφώνως προς την θεμελιώδη δήλωσιν, την όποιαν κατ' επανάληψιν εδημοσίευσεν, ότι θα δημοσιεύση πᾶσαν ενυπόγραφον εξιστόρησιν αυτού, αποβλέπουσαν εις εξηκριβωσιν αυτού έχει καθήκον να δημοσιεύση την κατωτέρω «αναίρεσιν ανακριβειών», την όποιαν απέστειλεν ήμιν ο φίλος εκ Ναούσης όπλαρχηγός Σαμάνικας, φέρουσαν την υπογραφήν του.

*

**

Πρός την 'Αξιότιμον Διεύθυνσιν του Περιοδικού «Μακεδονικός 'Αγών»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΟΓΡΑΣ

Κατάγεται εκ Βογατσιου (Καστορίας)

Ηγωνίσθη ως όπλαρχηγός καθ' όλην την διάρκειαν του Μακεδονικού αγώνος, ήτοι από του 1903 μέχρι του 1908. Έλαβε μέρος εις όλας τας πολεμικάς επιχειρήσεις και διεκρίθη εις όλας τας κατά των βουλγαρικων συμμοριών μάχας δια την άνδρειαν του και συγχρόνως την σύνεσιν του διατελών εν άκριβεί γνώσει των προσώπων, τα όποια εφέροντο έχθρικών κατά του Έλληνισμού, ως και του εδάφους επί του όποιου ήγωνίζετο και ιδίως εις τας περιφέρειας Καστανόχωριου, Κορσεστίων και Μοναστηρίου, εις τας όποιας ως γνωστόν, ως εκ της φύσεως του εδάφους και των βουλγαριζόντων μετά φανατισμού πληθυσμών διεξήχθησαν αι περισσότεραι μετά των βουλγαρικων συμμοριών συμπλοκαι, κατά τας όποιας τα ήμέτερα σώματα διεκρίθη-

τον ήναγκασαν να παραιτηθῆ άμετακλήτως και διαλυθέντος του Διδασκαλείου του έθνοφελούς τούτου ιδρύματός, οι μαθηται των δύο έναπομεινασών τάξεων Αης και Βης εξηκολούθησαν τα μαθήματά των εις τα Γυμνάσια, ένθεν και άπεφοίτησαν. Μετά τρία έτη επανιδρύθη το Διδασκαλείον διορισθέντος Διευθυντου Χρυσάνθου Ίεροκλέους Κληρικού. (Ακολουθεί)

Εις το υπ' αριθμόν 8 φυλλάδιον του «Μακεδονικού αγώνος» ανέγνωσα με μεγάλην εκπληξιν την δρασιν του Καπετάν Ανδρέα Παναγιωτοπούλου γεραμμένην με πολλήν υπερβολήν και ανακρίβειαν. Δεν θα θελήσω να άμφισβητήσω δια της παρουσίας μου τα πατριωτικά του αίσθήματα, ούτε τας ύπηρεσίας του άφ' όύ άλλως τε ούτε καν τον γνωρίζω προσωπικώς, άλλ' όμως επειδή γνωρίζω καλώς πολλά του επεισοδίου του αγώνος, του αναφερομένου εν τῇ βιογραφικῇ του δράσει ανακριβώς, αναγραφόμενα, δια να μην μεταχειρισθῶ την βαρυτέραν φράσιν ψευδώς, εξ ύποχρεώσεως και σεβασμού προς την ιστορίαν του Μεγάλου 'Αγώνος άνασκευάζω τινάς εξ αυτών.

α) Τό ότι πληροφορηθείς ότι συμμορία εξ 7 κομιτατζήδων μετά του Ιερέως Παπαθανασίου Ίωάννου εκ Μονραίνης κατηυθύνετο εις Ζαγορίσιανην δια της κάτωδι της Κλεισούρας οδοῦ, κατέλαβε μετά 4 Κρητών δπλιτών, τούς όποιους του έδωσαν ο κ. Κατεχάκης, την επίκαιρον θέσιν λειβάδια Μπουμπιότης και διε μόλις έπλησίασαν εις απόστασιν βολής, εξήλθεν της κρύπτης του και τούς έβροντοφώνησεν!! «'Αλλ μη κουνηθήτε» και με πυρά όμαδόν κατ' αυτών εφό-

νευσε άπαντας εκτός του Ιερέως Παπαθανασίου διαφυγόντος.

Πράγματι τό επεισόδιον τούτο έχει ως εξής:

Πληροφορηθείς ο Καπετάν Βάρδας (διότι ο κ. Κατεχάκης δεν εύρίσκετο εκεί την εποχήν εκείνην) από τον Μητροπολίτην Καστορίας διε έπρόκειτο να διέλθουν την κάτωδι της Κλεισούρας οδόν κατευθυνόμενοι εις Ζαγορίσιανην, ο Ιερεύς Παπαθανασίου Ίωάννης μετά 5—6 χωρικών φανατικών βουλγαροφρόνων, διότι περί χωρικών όπλων έπρόκειτο, συνοδευομένων υπό 1 ή 2 άγροφυλάκων και μη ύπάρχοντος όπλαρχηγού διαθεσίμου διέταξε 4 άνδρας, οι όποιοι οδηγούντο ίσως από τον Καπετάν Ανδρέαν ούχι ως άρχηγόν, διότι είναι γνωστόν ότι οι Κρητες όπλιτας δεν υπετάσσοντο, ειμή εις δεδοκιμασμένους όπλαρχηγούς, πολύ δε περισσότερο εις νεαρόν Μακεδόνα και δόκιμον όπλίτην. Πράγματι δε καιροφυλακτίαντες συνέλαβον τούς χωρικούς τούς όποιους κατέσφαξαν, διαφυγόντος όμως ως εκ θαύματος του Ιερέως ήναγκάσθησαν να πυροβολήσουν παρά την διαταγήν του Καπετάν Βάρδα. Επομένως ουδέμία, όπως διατείνεται ο καπετάν Ανδρέας συμπλοκή συνέβη των άγροφυλάκων παραδοθέντων. Μαθών δε ο καπετάν Βάρδας την διαφυγήν του Ιερέως ώργισθη και επέπληξεν αυτούς διότι ή ενέδρα εστρέφετο κυρίως εναντίον αυτού του Παπαθανασίου.

β) Λέγει ο Καπετάν Ανδρέας ότι τό επόμενον έτος 1905 κατά τον Νοέμβριον μήνα ο Αρχηγός κ. Κατεχάκης δια τας πολλάς και καλές αυτού υπηρεσίας του εξέφρασε την ευάρεσκείαν του όνομάσας αυτόν όπλαρχηγόν και δώσας εις αυτόν τούς καλλιτέρους των όπλιτών του.

Αλλά ο κ. Κατεχάκης από τον Αύγουστον του 1905 διορισθείς ως άρχηγός ανέλαβε τό διαμέρισμα Ναούσης εις αντικατάστασιν του κ. Μαζαράκη. Εκτός εάν ο Καπετάν Ανδρέας δεν ενθυμείται χρονολογίας.

Κύριοι, φειδόμενος του γοήτρου των αγώνων μας σάς παρακαλώ όπως άνασκευάσητε καταλλήλως τα περι αυτού αναγραφόμενα εξετάζοντες και τα λοιπά κατορθώματά του, άινα άμφιβάλλω αν είναι αληθή, ίνα μη εκ των ψευδολογιών διαστραφῆ τό ιστορικόν των ώραίων και ευγενών αγώνων μας, οίντες άπετέλεσαν τον πρόδρομον της ελευθερίας μας.

ΑΙ ιστορίαι δεν γράφονται επί ψευδών και άνυπάρκτων στοιχείων, ως τό έχουν υπ' όψιν των οι ταύτην εξιστοροῦντες.

Μεθ' ύπολήψεως

Ι. ΣΑΜΑΝΙΚΑΣ

Όπλαρχηγός

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Ο θάνατος του εκ Βογατσιου Παπαδήμου Οικονόμου.

P. BOGIATZI

ΦΙΛΟΛΑΟΣ Α. ΠΗΧΙΩΝ ή Καπετάν Φιλώτας

Εγεννήθη εν Καστορία την 10ην Ιουλίου 1872. Οτε κατά τό έτος 1890 ο πατήρ αυτού άποδράσας εκ της Πτολεμαίδος της Συρίας, όπου ήτο καταδικασμένος υπό των Τουρκικών αρχών εις ισόβιον έξορίαν ήναγκάσθη να φύγη κρυφά εις τό ελληνικόν έδαφος. Περατώσας τας γυμναστικάς σπουδάς εις τό εν Αθήναις πρακτικόν Λύκειον κατετάχθη την 27ην Ιουλίου 1894 ως δεκανεύς έθελοντής εις τό 3ον Ίππικόν Σύνταγμα λαβών μέρος εις τον πόλεμον του 1897. Τό έτος 1899 δούς εξετάσεις εισήλθεν εις τό Σχολείον Υπαξιωματικών, όπόθεν μετά τριετή φοίτησιν εξήλθεν με τον βαθμόν του άνθυπλάρχου. Μόλις εκηρύχθη ή βουλγαρική επανάστασις άμέσως ανέλαβε τον κατά των Βουλγάρων αγώνα καταδιώκων τας βουλγαρικάς συμμορίας, αίτινες έσχηματίζοντο εν Θεσσαλίᾳ. Τον δε Μάρτιον του 1903 εξήλθε μετά των Στ. Δούκα ή Μάλλιου και Παν. Κλείτου ή Ντόμπρα αξιωματικών εις Μακεδονίαν, όπου μετά παρέλευσιν 45 ήμερών έχωρίσθη αυτών σχηματίσας ιδιαίτερον σώμα, όπερ έδρασε εις την περιφέρειαν του όρους Κίτσι. Ηναγκάσθη όμως να επιστρέψη εις Ελλάδα κατά τα τέλη Αυγούστου λόγω όξέων δνευματισμών, ότε άγνωστον δια ποίους λόγους τό Κομιτάτόν επ' ουδενί λόγω ήθελε να επιτρέψη εις αυτόν να εξέλθη εις Μακεδονίαν εξαναγκάσας τούτον να λιποτακτίση και εξέλθη μετά του Καπετάν Βρόντα υπό τό ψευδώνυμον Νάκος Λάυρας και ως όπλίτης. Την τοιαύτην θυσίαν αναγνώρισαν τό Κομιτάτον άνεγνώρισε τούτον ως συναρχηγόν του Καπετάν Βρόντα, όπου άμφότεροι και μετά των όπλαρχηγών Γεωργίου Κονδύλη, Αντώνη Ζώη και Τσίτσου, τέως Βουλγάρου Βοεβόδα, όντινα κατώρθωσαν να τον προσεταιρισθούν, ώργανώθησαν εν Μοριχόβφ μετά των άνωτέρω επανελθών εις Ελλάδα την 14 Σεπτεμβρίου του έτους 1907, ότε και

πται αναλόγου χωριτικότητας. Χάρις δε εις την πρόνοιάν του ταύτην ουδέποτε καθ' όλην την διάρκειαν του αγώνος συνέβη άτύχημά τι, όπερ άσφαλώς ήθελε παρεμβάλη σοβαράς δυσχερείας εις την διεξαγωγήν του αγώνος.

Ο άείμνηστος Παπαδήμος διηύθυνε τα πάντα, κίνησιν, τροφοδοσίαν, πληροφορίας μετά στρατηγικής, δυνάμεθα να εϊπωμεν, ιδιοφυίας κατευθύνων τα διάφορα όργανα του αγώνος αναλόγως των παρουσιαζομένων αναγκών μετά πεποιθήσεως σταθεράς και ακριβείας μοναδικής.

Τό εν γενεί μελίχρειον του προσώπου του και ή πειστικότητα επιχειρημάτων του άφώπλιζε πολλάκις παραλόγους γνώμας ή άπαιτήσεις των διαφόρων αγωνιστών και κατηύθυνε τούτους όπου αι εξαιρετικά της εποχής συνθήκαι επέβαλλον τούτο.

Τοιαύται προσωπικότητες εξαιρετικής ικανότητας και ιδιαζούσης αυτοθυσίας πρέπει να αναγράφονται χρυσοίς γράμμασι εις τας Δέλτους της Ιστορίας, ίνα τα παραδείγματά των χρησιμεύσουν ως υποδείγματα μιμήσεως τοις μεταγενεστέροις.

Ο υποφαινόμενος συνεργασθείς μετ' αυτού επί πολύ διατηρών αλησμονήτους στιγμάς χαράς και λύπης, ως διηρχόμεθα όμοῦ, και αίτινες προήρχοντο εκ δυσκολιών ή ευκολιών προς την ευδόσιν του αγώνος, αναπέμπω ευχην τῇ ύψιστῃ όπως την άγιαν αυτού ψυχην κατατάξη μετά των Αγίων και των Μαρτύρων της Πίστεως και της Πατρίδος.

Σέρραι 19 Δεβρίου 1929

Ο άρχηγός

Γ. ΖΑΚΑΣ

Στρατηγός Γρηγ. Φαληρέας.

Σημ.—Και ή διεύθυνσις του «Μακεδονικού 'Αγώνος» γνωρίσασα εν Βογατικῷ τον άείμνηστον Παπαδήμον Οικονόμου και εκτιμήσασα τας άρετάς αυτού ως και τον φλογερόν πατριωτισμόν του, του όποιου τρανά δείγματα παρέσχε κατά τον Μακεδονικόν αγώνα, εύχεται αιώνιαν αυτού την μνήμη.

*

**

Απεβίωσεν ο Μακεδονομάχος Γεώργιος Σφύρης εκ Βαρυμπόμπης Φθιώτιδος. Ούτος ήγωνίσθη με πολλήν φιλοπατρίαν και άφοσίωσιν εις τό πατριωτικόν του καθήκον επί

πάλιν ήτοιμάζετο να εξέλθη, άλλ' άσθενήσας παρέμεινε εκτοτε διορισθείς μέλος του Κομιτάτου εν Λαρίσση εις ο ειργάσθη μέχρι της ενάρξεως του πολέμου του 1912.

ΔΡΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΥΠΟ ΤΩΝ ΣΤΕΦΑΝΩΝ ΜΑΛΛΙΩΝ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ἄρχηγὸν Ἑλληνικῶν Σωμάτων κατὰ τὸ ἔτος 1905

νῦν ἀπόστρατον Ἀντιόχην Στέφανον Δούκαν

— ΥΠΟ —

ΑΝΤΙΡΧΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΑΚΡΙΒΟΥ

ὠνηρηθέντος εἰς τὸ Σῶμά του καὶ διατελέσαντος γραμματέως αὐτοῦ

(Ἐκ τῶν ἐπισημῶν ἡμερολογίων καὶ τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων τοῦ σώματος)

Μόλις εἶχομεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ τμήματος Μακρῆ περὶ τὰ 2 χιλιόμετρα. ἤκουσαμεν πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἀραιοὺς κατ' ἀρχάς, πυκνοὺς κατόπιν πυροβολισμοὺς. Ὁ Τουρκικὸς Στρατὸς μετὰ τὰ γεγονότα τῆς 13ης Ἰουνίου ἐνέτεινε τὰς προσπάθειάς του πρὸς καταδίωξιν ἡμῶν καὶ κατώρθωσε νὰ διατεθῆ ἐπὶ τὰ ἴχνη μας ἐπιπελῆθαι δὲ τοῦ δασώδους τοῦ ἐδάφους ἐπλησίασεν εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκετο τὸ τμήμα Μακρῆ καὶ τὴν 19, 30' ὥραν ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ. Ὁ ὁμάδάρχης ὅμως Μακρῆς, γενναῖος καὶ ψύχραιμος, ὡς πάντοτε, διατάσσει τοὺς ὑπ' αὐτὸν ν' ἀναπτυχθῶσιν εἰς ἀκροβολισμόν κατ' ἀραιὰ διαστήματα καὶ νὰ βάλωσι κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων, οὓς διὰ τῶν σφοδρῶν πυρῶν των κατορθώσῃ νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ.

Ὁ ἀρχηγὸς Μάλλιος ἅμα τῷ ἀκούσματι τῶν πυροβολισμῶν διατάσσει ἀμέσως τὴν ἀναστολήν τῆς πορείας καὶ σπεύδει μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ Σώματος εἰς ἐνύσχυσιν τοῦ μαχομένου τμήματος Μακρῆ. Ἄμα τῆ ἀφίξει του εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς διατάσσει τὴν κατάληψιν καταλλήλων θέσεων καὶ τὴν ἐναρξιν σφοδρῶν πυρῶν κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων, οἵτινες καὶ πολυαριθμότεροι ἠναγκάσθησαν μετὰ δίωρον ἀγῶνα νὰ υποχωρήσῃσι καὶ ν' ἀποσυρθῶσι.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω συμπλοκὴν ἐφανεύθη ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Ζήκος Θυμῆνικος. Ὁ Τουρκικὸς Στρατὸς ὡς ἐπληροφόρηθημεν ἀπὸ χωρικοὺς μετὰ τὰ γεγονότα εἶχεν ἀρκετὰς ἀπωλείας εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας, ἀγνωστον ὅμως πόσας.

Μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ ἀρχηγὸς ἔκρινε σκόπιμον νὰ μὴ ἀφήσῃ μεμονωμένον τὸ ὑπὸ τὸν Μακρῆν τμήμα ἀφοῦ

2 σχεδὸν ἔτη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1907, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1908 ὡς ὀπλίτης ἀνταρτικῶ σώματος εἰς τὴν περιφέρειαν Ὀστρόβου καὶ ἀφήκε ἀλγισμὸν μνήμην τῆς ἀνδρείας του.

Ἡ ὀργάνωσις τῶν Μακεδονομάχων εὐχεταί τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσίν του εἰς τὸ ἀθάνατον μνήμα τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀποθησκομένων.

μάλιστα ἢ πρὸς Κορυτσαὶν ἐπιχειρήσις θὰ ἦτο ὀλιγοήμερος. Ἄμα λοιπὸν τῆ ἐπελεύσει τοῦ σκότους ὀλόκληρον τὸ σῶμα ἐξεκίνησε ἐκ τοῦ τόπου τῆς συμπλοκῆς διευθυνόμενον πρὸς τὴν περιφέρειαν Βορβοτσικῶ, ὅπου διενυκτέρευσε.

16—22 Ἰουνίου 1905

Μετακινούμεθα ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν χωρίων Βορβοτσικῶ, Σλαταίνης καὶ Ζέρβας καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἰσχύος τοῦ ὄρους Ἀρίνας προσπαθοῦντες ν' ἀποφύγωμεν τὴν σύγκρουσιν μετὰ τοῦ δραστηρίως κινουμένου Τουρκικοῦ στρατοῦ, ἵνα ἀπερίσπαστοι βαδίσωμεν πρὸς τὴν περιφέρειαν Κορυτσῆς.

23 Ἰουνίου

Διημερεύομεν εἰς τὴν θέσιν Ταμπούρι τῶν ὑπὸ ἰσχύος τῆς Ἀρίνας, ὅπου καλέσαντες τοὺς προκρίτους τοῦ χωρίου Σλατάνης ἐμύησαμεν ἐπίσημως αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα συνταχθέντος τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου. Ἐμύησαμεν ἐπίσης καὶ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Ζέρμπα, ὑπαγομένου εἰς τὸν Καζάν Κονίτσης, ἀναγκαιοτάτου δὲ τούτου διὰ τὴν μύσιν καὶ λοιπὴν γειτονικῶν χωρίων, χρησιμεύοντων ὡς καταφύγιον ἐν ἀνάγκῃ.

Ἐτοιμαζόμενοι, ὡς προεῖπόμεν, νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὴν περιφέρειαν Κορυτσῆς ἀνεμένον τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀγγελιοφόρου, ἵνα κομίσῃ ἡμῖν χρήματα καὶ φυσίγγια, Μὴ ἀφικθέντος τούτου ἀπεφασίσθη νὰ διανυκτερεύσωμεν ἐνταῦθα ὅπως ἀναμείνωμεν καὶ τὴν ἐπομένην.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον οἱ κομίσαντες ἄρτον κάτοικοι τῆς Κέρμπας μᾶς ἀνήγγειλον ὅτι Ἀντώνιος τις ἐκ Κωντσικῶ, χωρίου, Ἑλληνικοῦ, τὴν παρελθούσαν νύκτα κομίσας ἡμῖν χρειώδη εἰς τὸ λημέρι, κατέδωκεν ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Μουχτάρη τοῦ χωρίου τὴν ἐμφάνισίν μας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ μάλιστα καὶ τὴν θέσιν ἀκριβῆς, εἰς ἣν ἐλημεριάζομεν, ἀποστειλάντες ἐπίτηδες εἰς Κεράσοβον ἀπεσταλμένον, ὁπόθεν ἀφίκετο αὐθιμῆρον τὸ ἐκεῖ Στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα.

Ἐνεκα τούτου ἀναγκάζομεθα ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ Δένισκον.

24 Ἰουνίου 1905

Τὴν 2.30' ἀφικόμεθα εἰς θέσιν Ρόμπολο τῆς Ἀρίνας, ἀπέχουσιν περὶ τὰ 5 χιλ. ἀπὸ τοῦ χωρίου Δένισκου. Τὴν 17

ὥραν κατήλθομεν εἰς τὴν θέσιν Μουτσάρα τῆς περιφέρειας Δένισκου. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου κληθέντες ὅπως προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ ἐδίστασαν νὰ πράξωσι τούτο. Τούτου ἐνεκεν ὁ ἀρχηγὸς ἀπήύθηεν αὐτοῖς ἔντονον ἔγγραφον, δι' οὗ προσεκαλοῦντο ἅπαντες οἱ πρόκριτοι μετὰ τοῦ ἱερέως νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιόν του, ἀπειλῶν ὅτι ἐναντὶα περιπτώσει θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὸ χωρίον μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ Σώματος.

Κατόπιν τῆς ἀπειλῆς ταύτης προσήλθον οὗτοι περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ἐπὶ ὥραν σχεδὸν ὀλόκληρον ὥμιλε αὐτοῖς ὁ ἀρχηγὸς περὶ τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑποχρεώσεων των καὶ ὑπέμνησεν αὐτοῖς, ὅτι γνήσιοι Ἕλληνες ὄντες ἔδει μετ' αὐτοθυσίας νὰ συντρέξωσι τὸν ἀγῶνά μας, τοσοῦτω μᾶλλον καθὼς παραχειμάζοντες ἐν Ἑλλάδι καὶ μεγαλοκτηματῆται ὄντες ἐν αὐτῇ τινες ἐξ αὐτῶν, ὡς ὁ ἀρχιπατριάρχης Χρ. Καρανίκας, παρὼν μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὀφείλουσι νὰ δώσωσι τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς τοὺς λοιποὺς ὑποδούλους ἀδελφούς μας. Ἐφάνησαν ἐνδοτικὸι καὶ ὑπογράψαντες τὸ περὶ μῆσεως αὐτῶν συνταχθῆν πρωτόκολλον ἀπῆλθον.

25—26 Ἰουνίου 1905

Παραμένοντες ἐν τῇ αὐτῇ θέσει ἀναμένοντες τὸν ἀγγελιοφόρον ἔσπευον ἐκόμεν ἡμῖν χρήματα, συγχρόνως δὲ ἀσχολούμεθα εἰς τὴν διὰ τεχνιτῶν ἐκ Δένισκου κατασκευὴν τσαρουχίων καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἱματισμοῦ.

27 Ἰουνίου 1905

— ΜΑΧΗ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Διημερεύομεν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει.

Μόλις περὶ τὴν 13ην ὥραν ταύτης ἐνεφανίσθη ὁ ἀναμενόμενος ἀγγελιοφόρος κομίζων τὰ ἀναμενόμενα χρήματα, ὧν εἶχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην διὰ τὴν πρὸς Κορυτσαὶν προχώρησιν ἡμῶν, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ ἐτέρου ἀγγελιοφόρου, ὅστις παραμείνει ἐπ' ὀλίγον παρ' ἡμῖν ἀνεχώρησεν ἐπανακάμπτον εἰς τὸ χωρίον του.

Εἴμεθα ἤδη ἐτοιμοὶ πρὸς ἀναχώρησιν διὰ τὴν ἐπερχομένην νύκτα, ὅτε περὶ ὥραν 14.30' παρατηροῦμεν ἀπὸ τὸ λημέρι μας γραμμὴν Τουρκικῶν Στρατιωτῶν ὑπερβαίνοντων τὴν κορυφογραμμὴν «Καζάνι» καὶ διευθυνόμενων πρὸς τὰς θέσεις μας, Δὲν ἀπειχον ἢ περὶ τὰ 2 1/2 χιλ. ἀφ' ἡμῶν

Ταυτοχρόνως τὰ καραούλια μᾶς εἰδοποιοῦσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιθέσεως καθ' ἡμῶν στρατοῦ ἰκανῆς δυνάμεως, οὗτινος τμήμα βαδίζει κατὰ μῆκος τῆς κορυφογραμμῆς πρὸς τὰ ὑπερθεν ἡμῶν ὑψώματα «Τσοῦμαις» καὶ Πατώματα.

Ἦτο ὁ ἴδιος Στατὸς ὁ ἐκ Παλαιοκρημενίου ἐπὶ τὰ ἴχνη ἡμῶν τεθείς δυνάμεις 200—230 ἀνδρῶν εἰς ὃν προσετέθησαν καὶ περὶ τοὺς 30 ζαπιέδες (χωροφύλακες) ἐκ Φούρκας ὑπὸ τινι Ἀνθυπασπιστῆ τῆς χωροφυλακῆς. Πορευόμενος πρὸς Δένισκον συνέλαβε καθ' ὁδόν

τὸν ἐπανακάμπτον εἰς τὸ χωρίον του ἀγγελιοφόρον μας. Οὗτος ἀπειληθεὶς διὰ θανάτου κατέδωκε τὴν θέσιν μας, πρὸς ἣν ἀκριβῶς τῆ ὁδηγία του δηυθύνετο ὁ Στρατὸς.

Εἶχομεν ἤδη ἀναλάβει τὰ ὄπλα καὶ ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ ἢ διαταγῇ ἵνα δρομαίως σπεύσωμεν καὶ καταλάβωμεν τὰ «Πατώματα». Δυτικῶς τῶν ὑψωμάτων τούτων ὑπέρχετο τὰ πετρώδη καὶ ἀσφαλῆ ὑψώματα «Τσοῦμαις» πρὸς ἃ τμήμα, τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ, ὡς εἴπομεν, δηυθύνετο, βαδίζομεν πρὸς τὰ ἄνω καὶ φθάνομεν μέγιστος ἐνδοῦ σημείου, κάτωθι τῶν ὑψωμάτων «Τσοῦμας» ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὑπολοζίζομεν διὰ ἄνδρες ἐπιδέξιοι καὶ γενναῖοι θὰ ἠδύνατο νὰ καταλάβωσι τὰ ὑψώματα ταῦτα πρὶν προφθῆσθαι καὶ καταλάβῃ ταῦτα τὸ ἐξ ἀνατολῶν προερχόμενον τμήμα τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ.

Σημειωτέον ὅτι ὁ κύριος τῶν ὑψωμάτων «Τσοῦμαις» θὰ ἦτο κύριος καὶ τῶν «Πατωμάτων» καὶ πάσης εἰς ἀπόστασιν βολῆς τυφεκίου θέσεως.

Διατάσσονται τότε ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ μετὰ θάρρους προβαίνουν ἀνερχόμενοι πρὸς τὰ ὑψώματα Τσοῦμαις οἱ Ἰωάννης Μακρῆς μετὰ τοῦ λοχίου Μαλεύρη καὶ Κιτριλιάρη καὶ πέντε ἄλλων ἀνδρῶν τοῦ σώματος, οἵτινες καταλαμβάνουσι ἐκ τῶν ὑψωμάτων Τσοῦμας τὰ δυτικὰ, δεσπόζοντα τῶν ἀνατολικῶν τοιούτων, ἅτινα προλαμβάνει καὶ καταλαμβάνει τμήμα τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ, ἐνῶ τὸ μὲν ὑπόλοιπον τοῦ ἡμετέρου σώματος ἀνήρχετο διὰ τῶν κλιτύων πρὸς τὰ «Πατώματα», τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ διηυθύνετο πρὸς τὸ λημέρι μας διασπαρέντων τῶν στρατιωτῶν καθ' ὅλον τὸ δασώδες ὑψωμα, παρὰ τὸ ὁποῖον διημερεύομεν.

Δὲν εἶχομεν ἀκόμη ἀνέλθει τὰς κλιτύς ἀλλ' οὐτε τὰ ὑψώματα «Τσοῦμαις» εἶχον καταληφθῆ καὶ δεχόμεθα τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς ἐκ τῶν ἀντιληφθέντων ἡμᾶς ἀνερχόμενος Τουρκικῶν Στρατιωτῶν.

Τὸ αὐτὸ πράττουσι καὶ οἱ πρὸς τὰ ὑψώματα Τσοῦμαις ἀνερχόμενοι Τουρκοὶ καὶ τὸ πῦρ γενικεύεται, ἡμῶν διαδοχικῶς ἀνερχόμενων καὶ καταλαμβάνοντων θέσεις εἰς τὰ «Πατώματα» ἀπὸ τῶν ὁποίων διὰ τῶν πυρῶν ἠττοστηρίζομεν τὴν ἀνοδὸν τῶν λοιπῶν ὃ; καὶ τῶν πρὸς τὰ ὑψώματα «Τσοῦμαις» ἀνερχόμενον ἡμετέρων.

Τὴν 16ην ὥραν ἡμεῖς μὲν κατεῖχομεν τὰ δυτικὰ ἐκ τῶν ὑψωμάτων «Τσοῦμαις» καὶ τὰ ὑψώματα «Πατώματα» οἱ δὲ Τουρκοὶ τὰ ἀνατολικά ἐκ τῶν ὑψωμάτων «Τσοῦμαις» καὶ τὸ συνεχόμενον ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης μέχρι τῆς θέσεως Μουτσάρα (τέως λημέρι ἡμῶν) ὑψωμα.

Τὸ πῦρ ἐξακολουθεῖ σφοδρὸν. Ταχέα διευθύνονται κατὰ τῶν εἰς Τσοῦμαις ἡμετέρων πυρῶν καὶ ἡ Τουρ. σάλπιγξ ἠχεῖ διὰ πρώτην φοράν ἐπίθεσιν. Τὸ πύκνον ἡμῶν οὖμος πῦρ τῶν ἐκ τῶν Πατωμάτων παρεμποδίζει πᾶσαν ἐπίθεσιν αὐτῶν καὶ θερίζει τοὺς ἐπιχειροῦντας νὰ ἐνισχύσῃσι

EMMANOYHΛ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

(ΚΑΠΕΤΑΝ ΤΡΟΜΑΡΑΣ)

Ἀράσας ἐν Μοριχόβῳ τῷ 1905—1907

τοὺς εἰς τὰ ἀνατολικά ὑψώματα «Τσοῦμαις» μαχομένους Τουρκοὺς, ἐνῶ τὸ ἡμέτερον τμήμα ἀπὸ τὰ δεσπόζοντα δυτικὰ ὑψώματα Τσοῦμαις βάλλει εὐστόχως καὶ ἀποτελεσματικῶς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως.

Ἡ πάλῃ ἐξακολουθεῖ καὶ ἡ Τουρκικὴ σάλπιγξ κατ' ἐπανάληψιν σημαίνει τὴν ἐπίθεσιν. Ζαπτιές τις μετὰ δύο στρατιωτῶν πλησιάζουσι εἰς ἀπόστασιν 10 βημάτων ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς «Τσοῦμαις» ἡμετέρων καὶ εὐρίσκουσι τὸν θάνατον παρὰ τῆ θέσει ταύτη.

Τὴν 18.30' ὁμᾶς Τουρκικῶν Στρατιωτῶν ἐξεληθῶσα τοῦ δασώδους ὑψωματος καὶ προκαμψασα τὰ ὑψώματα «Τσοῦμαις» ἐπιχειρεῖ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς εἰς τὰ ἀνατολικά ὑψώματα «Τσοῦμαις» μαχομένους Τουρκοὺς καὶ ὑπερπεράσει τοὺς ἐν ταῖς δυτικαῖς «Τσοῦμαις» μαχομένους ἡμετέρους. Πάραυτα ὁμᾶς διαταγῇ τοῦ ἀρχηγοῦ περὶ τοὺς δέκα ἐκ τῶν ἡμετέρων προχωροῦν ἀριστερὰ τῶν ἐν ταῖς δυτικαῖς Τσοῦμαις μαχομένων ἡμετέρων, ἀποκρούουσι τοὺς ἐπερχομένους πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐχθρικοῦ τμήματος καὶ ἐνισχύουσι τοὺς ἐν ταῖς δυτικαῖς Τσοῦμαις ἡμετέρους.

Τὸ πῦρ ἐξακολουθεῖ σφοδρότερον καὶ ἡ Τουρκικὴ σάλπιγξ ἠχεῖ συνεχῶς. Οἱ Τουρκοὶ ἐπιχειροῦσι ἀπεγνωσμένως ἐπίθεσιν ἀλλ' ἀποκρούονται ἀπὸ τῶν ἡμετέρων.

Πρὸς τὴν θέσιν τῶν ἡμετέρων διήκει Χαράδρα, ἣν χρησιμοποιήσαντες οἱ Τουρκοὶ πλησιάζουσι τοὺς μαχομένους ἐν ταῖς δυτικαῖς «Τσοῦμαις» ὁ λοχίας Μαλεύρης ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτὸν ψυχραμίᾳ βάλλει κατ' αὐτῶν χειροβομβίδας τινὰς, αἵτινες προξενουσι θόρυβον καὶ φόβον εἰς τοὺς Τουρκοὺς, οἵτινες υποχωροῦσι ἀτάκτως πρὸς τὰς προτέρας τῶν θέσεις.

Τὴν 19ην ὥραν οἱ Τουρκοὶ πτοηθέντες ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἡμῶν πυρὸς καὶ τῶν ἀπειλῶν τῶν ἡμετέρων ἐγκαταλείπουσι τὰ ἀνατολικά ὑψώματα Τσοῦμαις καὶ ἐνοῦνται μετὰ τῶν λοιπῶν συγγεντωμένων καὶ ὑποχωρούντων πρὸς τὴν θέσιν Καζάνη ἐνθα τὸ πρῶτον ἀνεφάνησαν.

Μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ συνετάχθημεν εἰς τὰ ὑψώματα Πατώματα ἐνθα ἀνεπτυχθῆμεν ἐπὶ ἡμεῖσιαν ὥραν, ἀφ' οὗ ἐτοποθετήθησαν οἱ ἀναγκαιοῦντες

σκοποι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐχθροῦ.

Κατὰ τὴν μάχην ταύτην ἐκ τῶν ἡμετέρων οὐδεὶς ἔπαθ' τι. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ἀκριβῶς δὲν ἐγνώσθησαν. Καθ' ἃς ὁμως ἐλάβομεν πληροφορίας ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Δενίσκου οἱ νεκροὶ ὑπερβαίνουν τοὺς 15, οἱ δὲ τραυματῖαι ἀγνωστοί. Εἰς Κόνιτσαν διεκομίσθησαν οἱ τραυματῖαι ἐκ τῶν 30 χωροφυλάκων εἰς ἀνθυπαστῆς καὶ δύο χωροφύλακας, ὧν ὁ ἄνδρ' ἔτι ἀπεβίωσεν καθ' ὁδόν. Τοῦ τακτικοῦ Στρατοῦ ὁ ἀριθμὸς τῶν τραυματιῶν δὲν ἐγνώσθη.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην ἐκρήθη σκόπιμον ν' ἀνασταλῆ ἡ πρὸς Κορυτσᾶν πορεία μας, γνωσθεῖσα εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ ὅπως καλύψωμεν τὰ ἴχνη μας ἐβαδίσαμεν εὐθὺς πρὸς Σλάταιναν, ἀλλὰ διὰ τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς Ἀρίνης κατὰ μῆκος τῶν δασωδῶν καὶ βραχυδῶν κλιτύων αὐτῆς, ἀπροσίτων εἰς τὸν Τουρκικὸν Στρατόν. Φθάσαντες ὁμως εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δάσους καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ προχωρήσωμεν τὴν νύκτα διενυκτερεύσαμεν παρ' αὐτῶ καὶ ἐν τῇ θέσει Γούργης «Τσέπου» λαβόντες τὰ προσήκοντα μέτρα ἀσφαλείας.

28 Ἰουνίου 1907

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν βαδίζομεν κατὰ μῆκος τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς Ἀρίνης διὰ μέσου πυκνοτάτου δάσους, φθάσαντες δὲ εἰς θέσιν «Γκουρκορῶζο», τῆς Σλαταινῆς διενυκτερεύσαμεν.

29 Ἰουνίου 1905

Τὴν 3ην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τῆς θέσεως «Γκουρκορῶζο», καὶ τὴν 4ην ὥραν ἀφικόμεθα εἰς τὴν θέσιν «Πηγὴ τοῦ Μέγα» τοῦ βουνοῦ «Πριασώπου» ἐνθα ἐλημεριάσαμεν.

Τὴν ἐνδεκάτην ὥραν τὰ कारουῖλια ἀγγέλουσι τὴν ἐμφάνισιν Τουρκικοῦ Στρατοῦ. Ἦτο ὁ στρατὸς μεθ' οὗ εἶχομεν συγκρουσθῆ προερχόμενοι ἐκ Δενίσκου.

Ἐπιτευνθέντες κατὰ δόξαν τῆς θέσεώς μας ὑπὸ τῶν γνωρίζοντων ταύτην Βλαχοποιμένων ἐσκέφθημεν ἐπὶ τοῦ πρακτέου, καθόσον ἀφ' ἐνός ἢ μὲν θέσις ἦτο ἀκατάλληλος πρὸς ἄμυναν μέχρι τῆς νυκτός, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν μόλις περὶ τὰ 60 φυσίγγια εἶχον, ἐναπομένει ἐκ τῆς προηγουμένης μάχης. Ἀπεφασίσθη ὅθεν ν' ἀποσυρθῶμεν ἐκεῖθεν καὶ διηυθύνθημεν μετὰ μεγίστης προσοχῆς πρὸς τὴν περὶ τὰ 2) χιλ. ἀπέχουσαν θέσιν «Προφήτης Ἡλίας» τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Ζέρμας, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ καταστῶμεν ἀντιληπτοὶ ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅστις μετὰ δίωρον στάσιν εἰς τὴν κάτωθι τοῦ πρώην ἡμεριοῦ μας πηγῆν, ἐσυνέχισεν τὴν πορείαν τοῦ ἀκολουθήσας τὴν πρὸς τὸ χωρίον Ψέλιτσκον ἀγούσαν ὁδόν. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ διημερεύσαμεν καὶ διενυκτερεύσαμεν.

30 Ἰουνίου 1905

Διημερεύομεν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει.

Καίτοι ἡ πρὸς Κορυτσᾶν πορεία εἶδεν νὰ ἐπισπευσθῆ ἀπεφασίσθη νὰ ἀναστειλωμεν ταύτην ἐπὶ 3—4 ἡμέρας, ἵνα ἀνεφοδιασθῶμεν διὰ φυσισίγγιων, ἅτινα εἶχομεν ζητήσει. Τὴν 21ην ὥραν πορευόμεθα διὰ Ζέρμας πρὸς τὸ χωρίον Κόνιτσκον, ἵνα ἐξετάσωμεν περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς καταδόσεως τοῦ Σώματος ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτοῦ καὶ τιωρήσωμεν τοὺς ὑπευθύνους.

1η Ἰουλίου 1905

Ἄμα τῇ ἑω τὸ χωρίον εὐρέθη περικυκλωμένον παρ' ἡμῶν καὶ ἀπηγορευθεῖσης τῆς ἐξόδου εἰς τοὺς κατοίκους εἰσῆλθόμεν ἐν αὐτῶ ἀφίσαντες δύο τμήματα εἰς δύο καταλλήλους θέσεις πρὸς κατόπτευσιν τοῦ περιπολοῦντος ἀνὰ τὰ γειτονικά τοῦ Κονιτικοῦ χωρία στρατιωτικοῦ Τουρκικοῦ ἀποσπάσματος.

Ὁ ἀρχηγὸς συνεκάλεσε ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τὰς κατοίκους, οἵτινες ὑπέδειξαν αὐτῶ ὡς ὑπευθύνους τοὺς Μουχτάρην καὶ ἀγάδες τοῦ χωρίου, οἵτινες ἀπολογούμενοι μετὰ δακρύων ἐζήτησαν συγγνώμην μεταμεληθέντες διὰ τὴν πράξιν των, εἰς ἣν προέβησαν ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς των.

Ὁ ἀρχηγὸς Μάλλιος ἀφοῦ ἐζήτησε καὶ τὴν γνώμην τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὀμαδάρχων καὶ λαβὼν ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ συνέπεια τῆς καταδόσεως ἐπελθοῦσα ἐν Δενίσκῳ σύγκρουσις μετὰ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ ἀπέβη ὑπὲρ ἡμῶν συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν πρᾶξιν.

Μετὰ τοῦτο ἐμύθησαμεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα, ὑπεβάλομεν αὐτοὺς εἰς ὄρκον διὰ τοῦ ἱερέως καὶ διημερεύσαντες εἰς τὸ χωρίον ἀπῆλθόμεν περὶ ὥραν 20ην διευθυνόμενοι πρὸς τὴν θέσιν «Προφήτης Ἡλίας» τῆς Ζέρμας, ἐνθα διενυκτερεύσαμεν.

2α Ἰουλίου 1905

Διημερεύοντες ἐν τῇ αὐτῇ θέσει παρατηροῦμεν ἀπόσπασμα στρατιωτικὸν ἐκ 50 ἀνδρῶν, διευθυνόμενον πρὸς Κόνιτσκον.

Τὴν 16ην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν διευθυνόμενοι πρὸς τὸ χωρίον Βύζαντσκον, ἵνα μυσώσωμεν καὶ τοῦτο εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀναμεινόμεν δὲ ἐκεῖ τὸν μετὰ τὴν μάχην τοῦ Δενίσκου, πρὸς παραλαβὴν χωρημάτων σταλέντα ἀγγελιαφόρον.

Τὴν 20ην ὥραν ἀφικόμεθα εἰς λειβάδια Βυζάντσου, ὅπου διενυκτερεύσαμεν.

3η Ἰουλίου 1905

Τὴν 4,30 ὥραν μετεκινήθημεν καὶ μετέβημεν εἰς θέσιν Βλάχικα Κονάκια, τῆς περιφερείας Βυζάντσου, ἐνθα ἐκαλέσαμεν τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, οἵτινες προθύμως ἐμυθήθησαν ἐνὸρκως συνταχθέντες καὶ τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου.

Ἐνταῦθα ἀφίχθεις ὁ ἀναμενόμενος ἀγγελιοφόρος ἐκόμισεν ἡμῖν τὸ ὑπόλοι-

ΧΑΡ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Κατάγεται ἐκ Δήμου καὶ ἤδη κάτοικος Καβάλλας.

Καταταχθεὶς μετὰ τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ἀπεσπάσθη εἰς τὸ προξενεῖον Καβάλλας πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτοῦ ἀνὰ τὸ τμήμα τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἀνέλαβε κατ' ἐντολὴν τῶν ὀργανωτῶν τῆς ἀμύνης νὰ φωνεύσῃ τὸν ἐκ Σεργῶν Κόλαν, ὄργανον τῆς τουρκικῆς ἀστυνομίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατέδιδε τοὺς ἀγωνιστάς, τὸν ὅποιον καὶ ἐτραυματίσεν.

Ἐφόνευσεν ἐπίσης κατ' ἐντολὴν τὸν διαβόητον Βούλγαρον Γεώργιον Ἐργιατζίην ἔχων ὡς συνεργάτην τὸν ἐκ Βοδενῶν Ἀγγελον, γενναῖον καὶ τολμηρὸν τῶν Βουλγάρων τιμωρόν.

Ἐλαβε μέρος εἰς τὸν Ἡπειρωτικὸν ἀγῶνα ἐπὶ κεφαλῆς μικροῦ ἀνταρτικοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον κατήρτισε ἰδίᾳ δαπάνῃ. Μετὰ τοῦ ἀνταρτικοῦ του τούτου σώματος ἐβοήθησε τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν κατὰ τὸν ἑλληνοβουλγαρικὸν πόλεμον ἐπιδειξάς γενναϊότητα καὶ ψυχραιμίαν παραδειγματικῆν.

πον τῶν χρημάτων καὶ περὶ τὰ διακόσια φυσίγγια.

Διενυκτερεύομεν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει.

4η Ἰουλίου 1905

Ἦδη ἀπεφασίσθη νὰ συνεχίσωμεν

τὴν ἀνασταλεῖσαν πρὸς Κορυτσᾶν πορείαν μας καὶ περὶ ὥραν 9ην ἀφικόμεθα εἰς τὴν θέσιν «Ρόμπολο» τῆς περιφερείας τοῦ Δενίσκου, ἐνθα διενυκτερεύσαμεν. Τὴν 19ην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐντεῦθεν καὶ περὶ ὥραν 20ην ἀφικόμεθα εἰς τὴν θέσιν Κοντάρια τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Τάχουλης ἐνθα διενυκτερεύσαμεν.

5η Ἰουλίου 1905

Τὴν 5ην ὥραν ἀναχωροῦμεν ἐκ τῆς θέσεως ταύτης καὶ τὴν 8ην ὥραν ἀφικόμεθα εἰς τὴν θέσιν «λειβάδια Λινοτοπιού» τῆς περιφερείας τοῦ Τουρκαλβανικοῦ χωρίου Ζαγάρ, ἐνθα παρὰ ποιμένους ἐπληροφορήθημεν, ὅτι εἰς τὴν Γράμμοσταν, ὅπου διευθυνόμεθα, εὐρίσκειτο Μεμούρης τις (εἰσπράκτωρ) μετὰ 50 στρατιωτῶν.

Διημερεύομεν ἐνταῦθα. Τὴν 19ην ὥραν ἐτέθημεν εἰς πορείαν. Ἐξώθεν τῆς Γραμμόστης μᾶς ἀνέμενεν Πρόκριτός τις, ὅστις μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς Γραμμόστης ἐνήδρευεν τμήμα Τουρκικοῦ Στρατοῦ.

Συνεχίζομεν τὴν πορείαν μας δι' ἄλλης ὁδοῦ ἵνα ἀποφύγωμεν τὴν ἐνέδραν τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ καὶ τὴν 3ην ὥραν τῆς 6ης Ἰουλίου ἀφικόμεθα εἰς θέσιν τινὰ πέραν τοῦ ποταμοῦ.

Τμήματα Τουρκικοῦ Στρατοῦ ἐξεληθόντα ἐκ Λιαψίτης Κονίτης, Κωλόνας καὶ Νιστράμ εἶχον ἐντείνει τὰς προσπάθειάς των πρὸς καταδίωξιν ἡμῶν, χάρις ὁμως εἰς τὴν καλῶς ὀργανωμένην ὑπηρεσίαν πληροφοριῶν καὶ εἰς τὴν πατριωτικωτάτην συμπεριφορὰν τῶν κατοίκων τῆς Γραμμόστης, πληροφοροῦντων ἡμᾶς συνεχῶς περὶ τῆς κινήσεως τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, κατορθώσαμεν νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ἐνέδρας αὐτοῦ.

6—7 Ἰουλίου 1905

Συνεχίζομεν τὴν πρὸς τὴν Κορυτσᾶν πορείαν μας καὶ τὴν 2αν ὥραν τῆς 8ης Ἰουλίου ἀφικόμεθα εἰς θέσιν «Λόφρα» τῆς περιφερείας Ντάρδας.

8η Ἰουλίου 1905

Διημερεύομεν ἐνταῦθα.

Κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν Προκρίτων Ντάρδας ἀναχωροῦμεν ἐντεῦθεν τὴν 20ην ὥραν καὶ τὴν 21ην εἰσῆλθόμεν εἰς τὸ χωρίον ἀφοῦ ἐλήφθησαν τὰ προσήκοντα μέτρα ἀσφαλείας.

Ἀφοῦ ἐμύθησαμεν τοὺς κατοίκους εἰς τὸν ἀγῶνα συνταχθέντες καὶ τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου, ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ χωρίου τὴν 1ην ὥραν τῆς 9ης Ἰουλίου καὶ τὴν 2αν ὥραν ἀφικόμεθα εἰς θέσιν «Προπάσα» τῆς περιφερείας Ντάρδας.

9 Ἰουλίου 1905

Διημερεύομεν ἐν τῇ θέσει Προπάσα, ὅπου ἀφίχθεις ἀπεσταλμένοι ἐκ Κορυτσᾶς μᾶς ἐπληροφόρησαν ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ Σώματος εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην κατεδόθη εἰς τὰς ἀρχὰς Κορυτσᾶς καὶ δι-

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΤΑΗΛΑΚΗΣ

Ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων ὀπλαρχηγῶν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος δρᾶσας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ἐντὸς τῶν Βουλγαριζόντων καὶ Ἀλβανιζόντων περιφερείων. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος τὴν 10ην Ἰουλίου 1908 δὲν ἔπαυσε νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν Μακεδονίαν ὡς ἄοπλος ἀρχηγὸς σώματος κατ' ἐντολὴν τῶν ἐπαναστατικῶν Κέντρων Ἀθηνῶν καὶ Μοναστηρίου, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1909 μέχρι τοῦ 1912. Τὴν δρᾶσιν του ταύτην πιστοποιοῦν ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν ἡγετῶν καὶ ὀργανωτῶν τοῦ ἀγῶνος. Μετὰ τὸ 1912 μετέσχεν εἰς ὅλους τοὺς πολέμους ὑπὲρ ἐλευθερίας.

στρατιωτικά ἀποσπάσματα μετὰ ὀπλισμένων τουρκαλβανῶν τῶν χωρίων Ἀρίνης, Νικελίτσας καὶ Μουζοκράστη θὰ ἐξήρχοντο εἰς γενικὴν περιπολίαν πρὸς καταδίωξιν ἡμῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν ἐκρήθη σκόπιμον ν' ἀνασταλῆ ἡ πρὸς Πλιάσαν, ὅπου διηυθύνόμεθα, πορεία καὶ νὰ καταφύγωμεν εἰς ἔδαφος ἀσφαλέστερον μέχρις ὅτου ἀποσυρθῶσι τὰ καταδιωκτικά ἀποσπάσματα.

Τὴν 21ην ὥραν διηυθύνθημεν πρὸς τὸ δάσος τοῦ Σλίμτσα ἐνθα ἀφικόμεθα τὴν 3ην ὥραν τῆς 10ης Ἰουλίου.

10—14 Ἰουλίου 1905

Ἀποσπάσματα Τουρκικοῦ Στρατοῦ

ἐξεληθόντα ἐκ Κορυτσᾶς καὶ ἐνισχυόμενα ὑπὸ ὀπλισμένων Τουρκαλβανῶν περιπολοῦντα εἰς τὴν περιφέρειαν Ντάρδας ἐνέτεινον εἰς μάτην τὰς προσπάθειάς των ὅπως ἀνακαλύψωσιν ἡμᾶς.

Μεταπολιζόμεθα ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν εἰς τὰς περιφερείας τῶν χωρίων Ὀμοσκο, Γιανοβῆνη καὶ Πλιάσσα. Τὴν 14ην Ἰουλίου εὐρισκόμενοι εἰς θέσιν «Τσέρνο» τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Ὀμοσκο ἐπληροφορήθημεν ὅτι τὰ Στρατιωτικά Τουρκικά ἀποσπάσματα ἀποτυχόντα εἰς τὰς προσπάθειάς των ἐπανῆλθον εἰς Κορυτσᾶν. Κατόπιν τούτου ἀπεφασίσθη νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ πρὸς Πλιάσαν τῆς Κορυτσᾶς πορεία μας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΙΨΟΥ

‘Η εθνική δράσις του Ιατροῦ Ἀγγέλου Σακελλαρίου ἐναντίον τῆς ἐν Γουμένιστῃ Βουλγαρικῆς προπαγάνδας

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Ἀγγελὸς Σακελλαρίου προσανατολίσθη πλήρως μετὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας του καὶ ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου πολέμου.

Χωρὶς νὰ ἀπαγορευθῆ ἐκ τῆς ἐχθρότητος τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ λάβῃ ὑπ’ ὄψιν του τὴν θρασυτητα τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἔργου μετὰ πείσματος καὶ ἀποφασιστικότητος.

Γνώστης ἐκ γενετῆς τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης, ἐκμαθὼν ἅμα καὶ τὴν Τουρκικὴν, δὲν ἐβράδυνε νὰ καταπορευθῆ τοὺς ἐξηγρωμένους καὶ προκατελλημένους Τούρκους ἐναντίον τῶν Ἑλληνοσλαυοφώνων.

Βαθμηδὸν καὶ κατ’ ὀλίγον συνῆψε στενὰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τοὺς προϊσταμένους τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν, καὶ ἤρχισαν πάλιν οἱ Ἑλληνοφρονοῦντες μέσον τοῦ Σακελλαρίου νὰ εὐρίσκωσι τὸ δίκαιον καὶ τὴν προστασίαν των παρὰ ταῖς Τουρκαϊκὰς ἀρχαῖς.

Οἱ πράκτορες τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας βλέποντες τὸν δαιμόνιον Ἀγγέλον Σακελλαρίου νὰ ἀνακτῆ γόητρον

13-19 Ἰουλίου 1903

Μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ προφυλάξεως διευθυνόμεθα πρὸς Πιάσαν καὶ περὶ ὧραν 9ην τῆς 19ης Ἰουλίου ἀφικόμεθα εἰς θέσιν Καλύβια, Στροβιανῆ τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Χοτισίστης. Τὴν 18ην Ἰουλίου ἐμνήσαμεν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Μπραδοβίστα.

20η Ἰουλίου 1903

Διημερεύομεν ἐν τῇ ἄνω θέσει «Καλύβια Στροβιανῆ». Τὴν 17ην ὧραν ἐλήφθη ἐπιστολὴ τῶν κατοίκων Χοτισίστης δι’ ἧς ἀνηγγέλετο ἡμῖν ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς Κορυτσᾶς κατεδόθη καὶ πάλιν ἡ ἐμφανισίς μας ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μπραδοβίστας καὶ ὅτι ὁ ἐν Κορυτσᾶ Τουρκικὸς Στρατὸς διατάχθη νὰ εἶναι ἕτοιμος, ὁ δὲ τῆς Βιγλίτης νὰ ἐξέλθῃ πρὸς καταδίωξιν ἡμῶν. Ἡ θέσις εἰς τὴν διημερεύομεν ἦτο λίαν μειονετική καὶ ἡ κατάστασις τοῦ σώματος κρισιμοτάτη. Εὐτυχῶς τὴν 19ην ὧραν ἀγγελιοφόρος ἐκ Κορυτσᾶς μᾶς ἐληροφόρησεν ὅτι ὁ Τουρκικὸς Στρατὸς καίτοι ἕτοιμος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξέλθει τῆς πόλεως.

[Ἀκολουθεῖ]

καὶ ἐπιρροὴν ἀποτελεσματικὴν παρὰ ταῖς Τουρκαϊκὰς ἀρχαῖς ἤρχισαν νὰ μελετοῦν σχέδια ἐξοντωτικὰ κατ’ αὐτοῦ μὴ παραλείψαντες τὴν ῥαδιουργίαν καὶ τὴν κατασκοφανίαν του πρὸς τὰς Τουρκαϊκὰς ἀρχὰς Θεσφονίας διὰ τοῦ εὐνοουμένου τῶν Ρώσσου Προξένου.

Ἀπαξ ἐξησφάλισεν ὁ Σακελλαρίου τὴν εὐνοίαν τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν Γουμένιστης, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του πρὸς τὴν ἀνασῦστασιν τοῦ δικτύου πληροφοριῶν μετὰ τὴν ὑπαίθρου χώραν καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ μουσικοῦ ταχυδρομείου του μετὰ τὸ προξενεῖον Θεσφονίας καὶ τὰς Ἀθήνας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐντὸς τῶν πρώτων μηνῶν ἐπέτυχε πλήρως, καὶ οὕτως ἦτο ὄχι μόνον ἐνήμερος πάσης κινήσεως τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει ἐπικοινωνίᾳ μετὰ τοὺς ἰδύοντας τὸν ἀγῶνα ἐν Ἀθήναις διετέλει διὰ τῆς μουσικῆς ἀλληλογραφίας του.

Ἀνεσυνέστη καὶ ἐνεψύχωσε τοὺς Ἑθνικιστικοὺς πυρῆνας ἀνά τὰ χωρία ἐκ τῶν ὀμητικωτέρων καὶ φανατικωτέρων σλαυοφώνων προκρίτων διὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἠγωνίζετο τότε ἐναντίον τῆς ὀργανωμένης καὶ πλουσίας εἰς προσηλυτικὰ μέσα Βουλγαρικῆς προπαγάνδας. Οὐδὲν ἀπολύτως μέσον διέθετεν ὁ Σακελλαρίου διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς, του εἰμὴ μόνον τὴν αὐτοπεποιθησιν, τὸν ἀφθαρτον πατριωτισμὸν του, τὴν σιδηρὰν του θέλησιν καὶ τὸν πόθον νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν Βουλγαρικὴν Προπαγάνδα.

Ἀπὸ τῆς 1898, ἀντιληφθεὶς τὸν κίνδυνον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκ τῆς ἀθρόας προσλήψεως καὶ μορφώσεως δωρεάν σλαυονοπαίδων ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Γενιτσῶν — Γουμένιστης εἰσηγήθη ἐπιμόνος εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ἀρμοδίους διὰ μακροσκελῶν ἐκθέσεων τὴν λήψιν ὁμοίου μέτρου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους διὰ τὸν ἀντιπερισπασμὸν τῆς προσηλυτικῆς ἐνεργείας τῶν Βουλγαριζόντων. Δυστυχῶς δὲν εἰσηκούσθη ἐγκαίρως.

Ἡ Βουλγαρικὴ προπαγάνδα δὲν παρέλειπε νὰ στείλλῃ ἀπειλητικὰς ἐπιστολάς πρὸς τὸν Ἀγγέλον Σακελλαρίου, διὰ νὰ τὸν ἐκφοβίσῃ προφανῶς, καὶ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπαρχίαν Γουμένιστης, διότι τὸν ἐθεώρει ὡς σοβαρὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς.

Ὁ ἐνθουσιώδης ὁμοῦ καὶ ὑπερπατριώτης Σακελλαρίου ὄχι μόνον καμμίαν

σημασίαν δὲν ἔδιδεν εἰς τὰ παιδαριώδη αὐτὰ τεχνάσματα τῶν Βουλγαριζόντων, ἀλλ’ ἀπήντησεν τότε εἰς αὐτὰ διὰ μιᾶς χαρακτηριστικῆς χειρονομίας τῆς ἀμετατρέπτου ἀποφάσεώς του νὰ μείνῃ μόνιμος εἰς τὴν Γουμένισταν, ἐν μέσῳ τῶν σλαυοφώνων, συνεχίζων τὸ ἔργον τῆς συγκρατήσεως καὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ αὐτῶν.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ἀφωσιωμένων φίλων καὶ συνεργατῶν του εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ποὺ εἶχεν ἐκ τῆς κομπούλεως Γουμένιστης συγκαταλέγετο καὶ ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Χρ. Χατζηγιάννης ἐκ τῶν σημαντικωτέρων προυχόντων καὶ τῶν ἐνθεροτέρων Ἑλλήνων σλαυοφώνων.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1898 ἐγκατεστάθη ὁ Ἰατρός Σακελλαρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ εἰρημένου Γ. Χατζηγιάννη καὶ τὴν 7 Ἰανουαρίου 1899 ἠρραβωνίσθη τὴν θυγατέρα τοῦ οἰκοδεσπότη του.

Ὁ ἀρραβὸν τοῦ Σακελλαρίου ἐνεῖχε μεγίστην ἐθνικὴν σημασίαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας. Οἱ Ἑλληνόφρονες κάτοικοι ἀνεθάρρουν σφόδρα πληροφορηθέντες τὸ χαμόσυνον γενονὸς τοῦτο.

Ἦτο μία ἔμπρακτος προειδοποίησις αὐτοῦ πρὸς τοὺς Βουλγαριζοντας ὅτι ἐγκαθίσταται πλέον ὀριστικῶς καὶ μόνιμος εἰς τὴν Γουμένισταν ἀποφισισμένος ν’ ἀντιδρῶσιν ἀποτελεσματικῶς ἐναντίον τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας συγκρατῶν καὶ ἐνισχύων παντοιοτρόπως τὸν Ἑλληνισμὸν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ Σακελλαρίου προγράφεται ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου καὶ μελετᾶται πλέον ὑπ’ αὐτοῦ ὁ τρόπος τῆς δολοφονίας του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1899 ἐσημειώθησαν τὰ πρῶτα κρούσματα δολοφονιῶν Τούρκων Μπέδων τῆς ἐπαρχίας Γουμένιστης ὑπὸ πρακτόρων μεμονωμένων τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας.

Τὸ γεγονός δολοφονιῶν Τούρκων καὶ αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι ὑποθέσεις τῶν δολοφόνων ὑπὸ Βουλγαριζόντων κατοίκων τῆς ὑπαίθρου χώρας ἐξηγγρίωσαν τὰς Τουρκαϊκὰς ἀρχὰς ἐναντίον παντὸς Βουλγάρου.

Τὴν ψυχολογίαν ταύτην τῶν Τούρκων, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐξεμεταλλεύθη ὁ Σακελλαρίου ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν ἀπόψεων καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τῶν.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1900 οἱ μεμονωμένοι Βούλγαροι δολοφόνοι Τούρκων μπέδων συνεκρότησαν τὴν πρώτην ἐνοπλίαν Βουλγαρικὴν συμμορίαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γουμένιστης ὑπὸ τὸν βοεβόδαν «Παῦλε», ἡ ὁποία διὰ νὰ συσκοτίσῃ τὰ πράγματα εἰς τὰ ὄματα τῶν σλαυοφώνων Ἑλλήνων καὶ διμιοργήσῃ οὕτω τοὺς εὐνοουμένους τῆς ἐν μέσῳ τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐφόνησε μόνον Τούρκους ἐνοικιαστὰς δεκάτης, Τσιφλικούχους

καὶ εἰσπράκτορας δημοσίων φόρων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς δράσεώς του. Ἐνέργεια λίαν ἐλκυστικὴ τῶν Χριστιανῶν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ὁ Ἀγγελοῦ Σακελλαρίου ἀτρόμητος καὶ ἄφοβος, ὅπως ἦτο, δὲν ἀνέκοψε τὴν ὁρμὴν του πρὸς τὸ καθήκον. Διέτρεχε προσωπικῶς ἐπιππος καὶ ὀλομόναχος τὰ χωρία ὑπὸ τὸ πρόσημα τῆς παροχῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως, ἐνῶ, πραγματικῶς, διὰ νὰ τονώσῃ καὶ ἀναπτέρωσῃ τὸ Ἑλληνικὸν φρόνημα τῶν κατοίκων, δίδων αὐτοπροσώπως τὰς ὁδηγίας του πρὸς τοὺς πυρῆνας τῆς τοπικῆς ἀμύνης καὶ προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἐγκατεροῦν καὶ νὰ ἀνθίσταται εἰς τὰς προπαγανδιστικὰς πιέσεις τῶν Βουλγάρων πρακτόρων καὶ νὰ ἐλπίζουν εἰς μίαν καλύτεραν αὔριον.

Οἱ Βούλγαροι βλέποντες ὅτι ὁ συνδυαστικὸς κῆκος τοῦ σλαυοφώνου Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ἦτο αὐτὸς ὁ Σακελλαρίου καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ὤφειλετο ἡ πορροπεία τῆς διαφροῆς πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν πάρταξιν ἀποφασίζον τὴν ταχεῖαν δολοφονίαν αὐτοῦ.

Δύο νεαροὶ πράκτορες τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἀναλαμβάνουν τὴν δολοφονίαν τοῦ Σακελλαρίου.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 30 Νοεμβρίου τοῦ 1900, εἰς δεκαεπταετημέλιον ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν αὐλὸν τῆς οἰκίας Χατζηγιάννη, ὅπου κατόικε ὁ Σακελλαρίου, στήθουν τὴν δολοφονικὴν ἐνέδραν.

Ἐπιστρέφων ὁ Σακελλαρίου ἐκ τοῦ Φαρμακείου του ἐβάρδιζεν ἀνύποπτος εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἀκολουθοῦ του Τουρκαλβανοῦ προπορευομένου καὶ κρατοῦντος φανὸν ἀνημμένον, λόγῳ τοῦ οκότους. Οἱ δολοφόνοι πυροβολοῦσι κατὰ τοῦ Σακελλαρίου ἐκ τῶν ὀπισθεν διὰ περιστροφῶν ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως, καὶ μία τῶν σφαιρῶν εὐρίσκει τοῦτον εἰς τὴν ἀριστερὰν ὀμολάτην, διαπερῶν τὸ σῶμα καὶ ἐνσπηνοῦται εἰς τὸν ἔναντι τοῖχον.

Ὁ Σακελλαρίου χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμίαν του ἀντιπροβολεῖ μετὰ τὸ περιστροφῶν του κατὰ τῶν δολοφόνων ἀνεπιτυχῶς, διαφυγόντων, λόγῳ τοῦ οκότους καὶ τῶν οἰκιῶν, καὶ πίπτει χαμαὶ αἰμόφυρτος.

Ὁ πιστὸς του Τουρκαλβανὸς ἀκόλουθος ῥίπτει τὸν φανὸν καὶ ἀρπάξων εἰς τὰς χεῖρας τὸν αἰματοκυλισμένον Σακελλαρίου τὸν ἐγκαίρει ἐντὸς τοῦ αὐλοῦρου τῆς οἰκίας κραυγάζων εἰς βοήθειαν τὴν οἰκογένειαν Χατζηγιάννη. Ἐν τῷ μεταξὺ σπεύδει ἐκ τοῦ Φαρμακείου τοῦ Ἰατροῦ Σακελλαρίου καὶ ὁ πιστὸς του ὀπαδὸς καὶ μυστικὸς ταχυδρομὸς Πέτρος Παπαγεωργίου, καὶ ἀμόφοροι ἀναβιβάζουσι τὸν αἰμόφυρτον Ἀγγέλον εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἡ εἶδησις τῆς δολοφονίας τοῦ Σακελλαρίου μετεδόθη ἀκαριαίως ἀνά τὴν κομπόλιαν.

Οἱ προύχοντες τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος, οἱ πιστοὶ φίλοι καὶ συνεργάται

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΟΥΔΗΣ

Κατάγεται ἐκ Καλλιφρατίας τῆς Κρήτης. Ἐδρασεν εἰς τὰς περιφερείας Καστανοχωριῶν καὶ Κορεσιῶν Μοναστηρίου ἀπὸ τὰς ἀρχὰς μέχρι τέλους τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος ὡς ἀρχηγὸς ἑλληνικῶν σωμάτων.

Ἀξία ἰδιαιτέρας ἱστορικῆς μνείας εἶναι ἡ μάχη, τὴν ὁποίαν διεξήγαγε κατὰ ἠνωμένον βουλγαρικῶν συμμοριῶν ὑπὸ τοὺς ἀίμοβόρους βοεβόδας Μήτρου Ἐβλάχου, Καρασάκωφ καὶ Σφέτκωφ, εἰς τὸ χωρίον Ὀστιμα τῶν Κορεσιῶν.

Τὸ σῶμα τοῦ καπετᾶν Καούδη ἀνηργίζετο ἀπὸ 15 μόνον παληκάρια, ἐνῶ τὰ ἠνωμένα βουλγαρικὰ σώματα ἠρτίθουν ἀνω τῶν 300 μαχητῶν. Ἡ μάχη διήρκεσεν ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Ἀξίον ἰδιαιτέρας σημειώσεως εἶναι ὅτι τὸ λαμπρὸν ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ταύτης ἐπέδρασε τόσον ἐπὶ τῆς γνώμης τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀειμνήστου Θεοτόκη, ὥστε ἐνῶ οὗτος εἰδείκνυτο πολὺ διστακτικὸς ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἐσχημάτισε πλέον τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ δι’ ἑλληνο-ἑθελοντικῶν σωμάτων ἀγὼν δύναται νὰ διεξαχθῆ ἐπιτυχῶς καὶ νὰ ἔχῃ πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα καὶ ἐκβασιν ἐθνοφυλῆ καὶ διασώσῃ τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διέτρεχε τοῦ ἐκβουλγαρισμοῦ αὐτῆς. Ἐκτοτε ἡ κυβέρνησις Θεοτόκη ὑπεστήριξε τὸν ἀγῶνα μετὰ πολλὴν δύναμιν καὶ ἀποφασιστικότητα.

τοῦ Σακελλαρίου τρέχουν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δακρύοντες κατησπάζοντο τὸν μέγαν τραυματίαν τοῦ Πατριωτικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας ἐν τῇ περιφερείᾳ Γουμένιστης.

Ὁ Σακελλαρίου ὡς νὰ μὴ ἔπαθε τίποτε τὸ σοβαρὸν ψύχραιμος καὶ ἀτάραχος ἐνθαρρύνει τοὺς οἰκειούς καὶ τοὺς προσδραμόντας φίλους καὶ θαυμαστάς του. Οἱ Τούρκοι ἀξιοματικοὶ σπεύσαντες καὶ ἀντικρούσαντες τὸν τραυματίαν Σακελλαρίου ἔμειμον ἀναυδοί. Ἀθρόαι συλ-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι ἐθεωρήθη συντελεστικὸν νὰ μεταβῆ εἰς Ἀθήνας ὁ Πρόεδρος τῆς ἡμετέρας Ὁργανώσεως, ἵνα ἐνεργήσῃ παρὰ τοῖς αὐτόθι ἀρμοδίοις κύκλοις πρὸς ταχύτεραν συγκρότησιν τῆς συμφώνως τῷ νόμῳ 4413 ὀρισθείσης ἐπιτροπῆς πρὸς καθορισμὸν πινάκων Μακεδονομάχων. Μεταβὰς οὗτος τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν 3ην ἰσταμένου μηνὸς ἔτυχεν ἀκροάσεως παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Σοφοῦλη, παρ' οὗ ἔλαβε τὴν βεβαίωσιν ὅτι ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος θὰ ὀρισθῆ ἡ νόμιμος ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ἔργου τῆς καὶ συντάξῃ τὸ πόρισμά της, ἵνα ὑποβληθῆ εἰς σχέδιον νόμου εἰς τὴν προσεχῶς συνεροχομένην Βουλὴν πρὸς ἐπιψήφισιν καὶ ἀρχίσει οὕτω ἡ ἀπονομὴ τῆς ὀρισθησομένης ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ἀμοιβῆς εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ προστασίας εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανὰ τῶν πεσόντων κατ' αὐτόν. Πρὸς τούτοις καθιστῶμεν ὑμῖν γνωστὸν ὅτι ἡ διορισθεῖσα διμελὴς ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου διοικητικοῦ συμβουλίου συμφώνως τῷ εἰρημένῳ νόμῳ καὶ ἀποτελεσθεῖσα ὑπὸ τῶν κ. κ. Ναοῦμ Ραδίση καὶ Γκαίτε Τζιβαροπούλου ἐνεκρίθη ὡς νόμιμος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τὰ ὄνόματα αὐτῶν κατεχωρίσθησαν εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ κατάλογον.

Ὡς ἀναπληρωματικὸν δὲ μέλος ὤρισθη ὁ κ. Κωνστ. Ντόγρας.

Εὐχαρίστως ἀνακοινοῦντες ὑμῖν τοῦτο διατελοῦμεν μετὰ συναδελφικῶν χαίρετισμών.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Ν. ΡΑΔΙΣΗΣ

λήψεις Βουλγαριζόντων ἐνεργήθησαν ἐντὸς τῆς νυκτὸς ἐκείνης.

Τὸ τηλεγραφεῖον αὐτοστιγμει ἀνήγγειλε τὴν εἶδησιν τῆς δολοφονίας εἰς τὸ Προξενεῖον Θεσβνίκης.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης ἀφίχθησαν ἐκ Θεσβνίκης εἰδικοί Ἴατροὶ καὶ ὁ γενικὸς διερμηνεὺς Ἀσκητῆς τοῦ Προξενείου, ὅστις βραδύτερον ἐδολοφονήθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ Βουλγάρων ἐντὸς τῆς πόλεως Θεσβνίκης.

Ὁ Γενικὸς Πρόξενος, τότε Θεσβνίκης, Εὐγένιος Εὐγενιάδης ἀπέστειλε τὸν διερμηνέα του Ἀσκητὴν διὰ νὰ μάθῃ τὰ τῆς δολοφονίας του.

Ἡ δολοφονικὴ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Σακελλαρίου ἐνεποίησεν ὀδυνηρὰν καὶ τρομερὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἑλληνοφροῦντα πληθυσμὸν τῆς ἐπαρχίας Γουμηνίσης, ὀλίγον τοῦ πανικοῦ ἀπέχουσαν.

Ἐξ ὅλων τῶν χωρίων ἀφωσιωμένοι χωρικοὶ εἰς τὸν Ἀγγελοῦ καὶ ἐνθερμοὶ πατριῶται συνέβρεον εἰς τὴν οἰκίαν Χατζηγιάνη νὰ ἐκδηλώσωσι τὰ αἰσθήματα συμπαθείας καὶ ἀφροσύτως πρὸς τὸν μέγαν τραυματίαν.

Ἡ εἰκὼν ἦτο ἐκτάκτως συγκινητικὴ νὰ βλέπῃ κανεῖς Ἱερεῖς, Διδασκάλους, μαθητὰς καὶ χωρικοὺς σλαυοφώνους νὰ πηγαινοέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σακελλαρίου. Κυριολεκτικῶς ἐθνικὸν προσκύνημα εἶχεν καταστήσῃ ὁ μέγας ἐκεῖνος τραυματίας. Μὲ ἔλαφρὰν κλίσιν τῆς κεφαλῆς του πρὸς τοὺς προσκυνητὰς καὶ θαυμαστάς του ἀντιπέδιδε τὰ αἰσθήματα συμπαθείας, καὶ μὲ ἐν βλέμμα στοργικὸν

καὶ χαρωπὸν καὶ μὲ ἐν μειδίαμα γλυκὺ ἐνεθάρρυνε αὐτοὺς καὶ τοὺς παρηγόρει νὰ μὴ ἠσπελίζονται.

Μίαν τῶν πολλῶν ἐπισκέψεων, πρὸς τὸν τραυματίαν Ἀγγελοῦ Σακελλαρίου, ἦτο τοῦ ἀειμνήστου Παπποῦ μου, φίλου καὶ στενοῦ συνεργάτου αὐτοῦ εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, καὶ μετὰ δύο μόλις ἔτη βραδύτερον ὁμοιοπαθοῦς του βληθέντος ἐν μέσῃ ὁδῷ τοῦ χωρίου μου ὑπὸ δολοφονικῆς σφαίρας ἀνάνδρου βουλγάρου κοιτατζή. Ἠκολούθησα καὶ ἐγὼ μικρὸς μαθητῆς ὢν τότε εἰς τὸ χωρίον μου Γοίβαν.

Μόλις ἀντίκρισα τὸν λεβεντάνθρωπον ἐκεῖνον Σακελλαρίου τυλιγμένον μὲ ἐπιδέσμονα καὶ κατακόκκινον ἐπὶ τῆς κλίνης του, δὲν ἠμύρησα νὰ συγκατήσῃ τὰ δάκρυά μου, καὶ ἤρχισα νὰ κλαίω μὲ ἀθῶους παιδικοὺς λυγμούς.

Ὁ τραυματίας Σακελλαρίου ἀντιληφθῆς τὰ κλαύματά του μὲ ἐκάλεσε πλησίον του καὶ μοῦ εἶπε μειδιῶν. **Ἐννοια σου Πίψε, δὲν θὰ πεθάνω, μὴν κλαῖς, καὶ ἂν πεθάνω εἶσθε σεῖς τὰ Μακεδονόπουλα ποῦ θὰ ἐκδικηθῆτε τοὺς δολοφόνους Βουλγάρους.**

Ἐνθυμοῦμαι τὸ περιστατικὸν καὶ τὰ λόγια τοῦ ἀειμνήστου Σακελλαρίου, ὡς νὰ εἶνε αὐτὴ ἡ ὥρα.

Μετὰ δίμηνον περιπετειώδη νοσηλείαν ἀπεθεραπεύθη ἐκ τοῦ τραύματος καὶ ἐπανέλαβεν τὸ ἔργον τῆς συστηματώσεως τῶν Ἑλληνοφρονούντων σλαυοφώνων καὶ τῆς ἀμύνης αὐτῶν κατὰ τῶν κοιτατζήδων τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ., ΤΟΥ 1914

Ἐξεδόθη εἰς κομψὸν τεῦχος ἐκ 270 σελίδων καὶ μετὰ πολλῶν εἰκόνων ἀγωνιστῶν, ἐνόπλων σωμάτων καὶ τοπειῶν τοῦ Ἡπειρωτικοῦ ἀγῶνος.

Ὁ Βορ. ἀγὼν συνεγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Κων. Σκενδέρη πρώην βουλευτοῦ Κορυτσᾶς. Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως γνωστὸν καὶ διακεκριμένον λογιῶν ἐκ πολλῶν δοκίμων συγγραμμάτων ἱστορικῶν καὶ πατριωτικῶν ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου καὶ ὡς ἱστορικοῦ καὶ ὡς ἐθνικοῦ. Ὁ «Μακ. ἀγὼν» συνιστᾷ αὐτὸ θερμοῦς εἰς τοὺς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας αὐτοῦ Μακεδονομάχους καὶ ἐν γένει Μακεδόνας τοσοῦτα μάλλον καθ' ὅσον ὁ Ἡπειρωτ. ἀγὼν ἔχει πολλὴν ὁμοίτητα πρὸς τὸν Μακεδ. ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἀδελφῆς Ἡπείρου.

Εἰς προσεχῆς τεῦχος ἐπιφυλατόμεθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς πληρεστέραν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, ἵνα καταδειχθῇ εὐρύτερον ἡ ἀξία τοῦ ἔργου.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος 1902 καὶ καμία ἀκόμη δὲν φαίνεται ἐκδήλωσις ἐνόπλου ἀντιδράσεως τῷ Κέντρῳ κατὰ τῶν Βουλγάρων κοιτατζήδων.

Ὁ Σακελλαρίου ἐξακολουθεῖ τὸν ἀγῶνα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐνισχύσεως καὶ κατευθύνσεως ἐκ τοῦ Κέντρου. Μῆνος του καὶ καὶ ἀόπλως ἀγωνίζεται θαυραλέως. Ὡς μόνον ὄπλον κατὰ τῶν κοιτατζήδων ποῦ διέθετε τότε ἦτο ὁ ἄσβεστος πατριωτισμὸς τῶν ἐναπομεινάντων Ἑλλήνων τῆς ἐπαρχίας τὸν ὁποῖον ἐκαλλιέργει καὶ ἐνίσχυε διὰ τῆς ἰδικῆς του αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως πρὸς τὸ καθήκον.

Τὰ ἀπειλητικὰ γραμμάτια τῶν κοιτατζήδων βροχηδὸν στέλλονται πρὸς τὸν Σακελλαρίου. Αὐτὸς ὅμως δὲν τὰς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του, ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργο, διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκολουθούμενος ἤδη μὲ δύο Τουρκαλβανοὺς σωματοφύλακὰς του ἐξακολουθεῖ τὰς διαδρομὰς του ἀνὰ τὰ χωρία πρὸς τόνωσιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ φρονήματος τῶν σλαυοφώνων κοιτατζήδων.

Αἱ ἐνέδραι τῶν κοιτατζήδων δὲν ἐπετύγγανον. Ὁ Σακελλαρίου ἀκολουθεῖ διάφορα καὶ ἀγνωστα δρομολόγια κατὰ τὰς διαδρομὰς του.

Ἡ ἐπαρχία Γουμηνίσης περὶ τὸ τέλος 1902 πλημμυρίζει ἀπὸ Βουλγάρους κοιτατζήδες διαπράττοντας παντὸς εἶδους φρικαλεοτήτων διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου.

Αἱ δολοφονίαι Ἑλλήνων σλαυοφώνων καθημερινῶς ἀνηγγέλλοντο.

[Ἀκολουθεῖ]